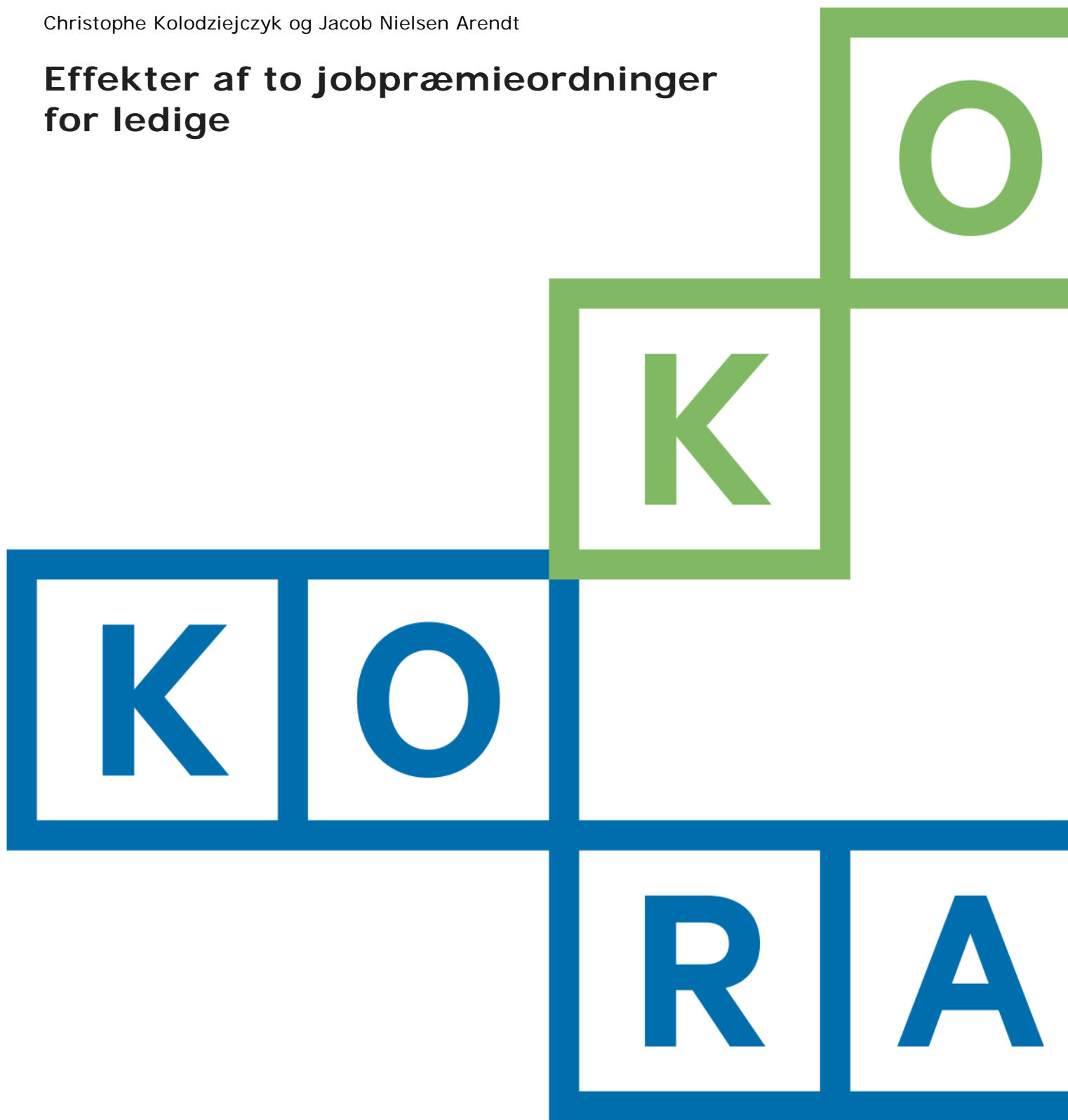

Christophe Kolodziejczyk og Jacob Nielsen Arendt

Effekter af to jobpræmieordninger for ledige

Effekter af to jobpræmieordninger for ledige

Publikationen kan hentes på www.kora.dk

© KORA og forfatterne, 2017

Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater, er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til KORA.

© Omslag: Mega Design og Monokrom

Udgiver: KORA
ISBN: 978-87-7488-966-3
Projekt: 10918

KORA
Det Nationale Institut for
Kommuners og Regioners Analyse og Forskning

KORA er en uafhængig statslig institution, hvis formål er at fremme kvalitetsudvikling samt bedre ressourceanvendelse og styring i den offentlige sektor.

Det Nationale Institut
for Kommuners og Regioners
Analyse og Forskning

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00

Forord

Økonomiske incitamenter til at komme i arbejde har længe været et centralt omdrejningspunkt i både forskning og i den politiske debat, uanset om det handler om incitamentet for ledige til at arbejde eller incitamentet for beskæftigede til at arbejde mere. Der findes dog forholdsvis få studier af betydningen af økonomiske incitamenter i dansk sammenhæng. Denne undersøgelse bidrager til at fylde noget af dette hul ved at belyse effekten af to forsøgsordninger med jobpræmieordninger for ledige, henholdsvis ordningen for langvarige kontanthjælpsmodtagere og ordningen for ledige enlige forsørgere.

Rapporten er finansieret af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Tak til to eksterne reviewere for gode kommentarer.

Forfatterne
Marts 2017

Indhold

Resumé	5
1 Introduktion	7
2 Baggrund om økonomiske incitamenter	8
3 Jobpræmieordningerne	11
4 Beskrivelse af data	13
4.1 Populationer	13
4.2 Definition af målgruppen og kontrolgruppen	13
4.3 Udfaldsmål	14
4.4 Beskrivende statistik	14
5 Effekter for langtidsledige	17
5.1 Effekter på beskæftigelse	17
5.1.1 Effekt på beskæftigelse og selvforsørgelse over tid	19
5.2 Effekten på lønindkomst	20
5.3 Effekter på aktivering	21
6 Effekter for enlige forsørgere	23
6.1 Effekter på beskæftigelse	23
6.2 Effekter på lønindkomst og aktivering	26
7 Opsummering	28
Litteratur	30
Bilag 1 Forskningsdesign	31
Bilag 2 Variabeldefinitioner	33
Bilag 3 Resultater med forskellige modelspecifikationer og delpopulationer	34
Bilag 4 Supplerende analyser for langvarige kontanthjælpsmodtagere... Effekter på kriminalitet	37
Effekt på sundhedsudgifter	38
Bilag 5 Datavalidering	39
Bilag 6 Validering af design	41
Følsomhed over for valget af datavinduet	42
Tjek af RDD-antagelser	44

Resumé

Der er stor forsknings- og samfundsmæssig interesse for, hvordan flere langtidsledige kan få en fod inden for på arbejdsmarkedet. Et blandt flere forhold, der kan have betydning, er den økonomiske gevinst, som de opnår ved at komme i arbejde. Er der en stor økonomisk gevinst ved at komme i job, har den ledige et tilsvarende stort økonomisk incitament til at finde et job. Internationalt findes megen litteratur, der peger relativt entydigt på, at økonomiske incitament *har* betydning for, om og hvor hurtigt ledige kommer i job. Men litteraturen peger også på, at det økonomiske incitament kan virke forskelligt afhængig af målgruppe, hvilken type økonomisk incitament der er tale om, og ikke mindst i forhold til, hvilken kontekst incitamentsstrukturen anvendes i. Det er til dato kun evalueret få gange, hvilken betydning økonomiske incitament har for at få ledige i job i Danmark. Dette studie bidrager ved at belyse effekterne af to jobpræmieordninger, hvor ledige får udbetalt et skattefrit beløb, hvis de finder et job.

Jobpræmieordningerne udløste en præmie på 4 % af jobbetts månedsløn eller maksimalt 600 kr. pr. måned, i måneder, hvor ledige fandt job. De to ordninger var målrettet henholdsvis langvarige kontanthjælpsmodtagere og ledige enlige forsørgere og blev afprøvet som forsøg i Danmark i henholdsvis 2011-2012 og 2012-2014. Jobpræmieordningerne blev konstrueret på en måde, der giver anledning til et stærkt effektdesign. Målgruppen for forsøget blev udvalgt som ledige med flere end 47 uger på indkomstoverførsel i en historisk afgrænset periode. Vi kan derfor sammenligne ledige, der har været på overførsel lidt længere end denne tærskel, med ledige, der har været ledige lidt kortere – lige under denne tærskel. Kort fortalt kan vi ved at sammenligne disse to grupper måle effekten af jobpræmien på beskæftigelse, lønindkomst og aktiveringssandsynlighed for begge ordninger. For ordningen for langtidsledige har vi endvidere målt effekter på brug af sundhedsydelse og domme for kriminalitet. I forsøget for langvarige kontanthjælpsmodtagere måler vi effekter i 13 uger ud over den toårige forsøgsperiode, mens vi for forsøget for enlige forsørgere måler effekter i en periode på 1 år og 39 uger efter den toårige forsøgsperiode.

Vi finder ingen signifikante effekter af nogle af forsøgene på beskæftigelsesgrad eller lønindkomst. For ordningen for enlige forsørgere er der en signifikant negativ effekt på omfanget af aktivering, men resultatet er – modsat de andre – ikke robust.

Mens beskæftigelseseffekterne er tæt på nul i den samlede population, er der tendens til, at de varierer på tværs af forskellige delpopulationer. Ingen af estimerne for forskellige delpopulationer er dog signifikante, men det nævnes, fordi antallet af observationer ikke er stort. For ordningen for langvarige kontanthjælpsmodtagere gælder det for ledige med børn, hvor effekten er på 3 ugers ekstra beskæftigelse over den toårige forsøgsperiode. For ordningen for enlige kvindelige forsørgere gælder det for dem med 0-6-årige børn og dem med ikke-vestlig baggrund. I disse tilfælde er effekten estimeret til omkring 3-4 ugers ekstra beskæftigelse over en periode på lidt over to år. Tilsvarende findes mindre, og sommetider negative (men ikke signifikante), effekter for ledige uden børn eller kvinder med større børn. Endelig er der tendens til, at effekten for enlige forsørgere stiger efter forsøgsperioden.

Det er væsentligt at fremhæve, at alle resultater gælder for ledige, der netop kvalificerer sig til ordningen, og kan derfor ikke nødvendigvis generaliseres til ledige med længere tids ledighed.

Rapporten oplister en række mulige årsager til, at vi ikke finder en effekt af ordningerne, når der er så stærk evidens i andre lande for, at økonomiske incitament har en betydning for om ledige kommer i job. Som væsentlige årsager nævnes jobpræmiens størrelse, at ordningen er midlertidig, at Danmark i international sammenhæng har en høj indkomstkompensationsgrad

for lavtlønnede, at forsøgsordningerne blev gennemført midt i en recession, og endelig kan det være, at en stor del af deltagerne i målgrupperne ikke har evner eller kompetencer til at reagere på det økonomiske incitament i forhold til de krav, der stilles på det danske arbejdsmarked. Vi har ikke mulighed for at afgøre, hvilke af disse årsager der er udslagsgivende.

1 Introduktion

Formålet med denne undersøgelse er at teste om økonomiske incitamentter i form af præmier, der udbetales til ledige, hvis de finder et job, har en positiv effekt på de lediges beskæftigelse. Vi undersøger effekterne af to jobpræmieordninger, dels en ordning for langvarige kontanthjælpsmodtagere, der fandt sted i perioden medio 2012 til medio 2014 og dels en ordning for enlige forsørgere, der fandt sted i 2011-2012. Undersøgelsen er finansieret af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

Begge ordninger indebar, at de udvalgte grupper af ledige i en periode kunne få en økonomisk præmie på 4 % af deres løn, eller maksimalt 600 kr. pr. måned, hvis de kom i beskæftigelse.

Opgørelsen af jobpræmieordningernes målgrupper giver mulighed for at bruge et særligt forskningsdesign, som hjælper os til at opnå en troværdig beregning af effekten, fordi den giver mulighed for at danne en indsats- og en kontrolgruppe, der på et tidspunkt er så godt som tilfældigt fordelt mellem kontrol- og indsatsgruppe. For den interesserede læser er forskningsdesignet nærmere beskrevet i bilag 1.

De primære udfaldsmål, som vi estimerer effekter på, er de arbejdsmarkedsrelaterede udfald: beskæftigelse, lønindkomst og aktivering. Vi har også undersøgt om jobpræmieordningen for langvarige kontanthjælpsmodtagere har effekter på sekundære udgifter til sundhedsydelser og på risikoen for domme for kriminalitet. Disse blev inddraget med det formål at foretage en samlet cost-benefit-analyse af ordningerne ud fra hypotesen om, at overgangen til beskæftigelse både kan påvirke den enkeltes helbred og mindske incitamentet til at begå berigelseskriminalitet. Resultaterne er henlagt til bilaget, da de i kraft af de manglende beskæftigelseseffekter ikke ventes at spille en rolle.

Strukturen af rapporten er følgende. I næste kapitel præsenterer vi teoretiske forventninger til jobpræmieordningerne. Jobpræmieordningerne beskrives i det efterfølgende kapitel. Kapitel 4 beskriver data, mens kapitel 5 og 6 præsenterer hovedresultaterne for henholdsvis effekter for langvarige kontanthjælpsmodtagere og effekter for enlige forsørgere. Kapitel 7 indeholder en opsummering af undersøgelsen.

2 Baggrund om økonomiske incitamerter

Vi analyserer i denne undersøgelse betydningen af en jobpræmie, udbetalt som et skattefrit tilskud ved at komme i job. Jobpræmien fungerer derved som en lønforhøjelse, idet den er betinget af beskæftigelse og er en procentsats af arbejdsindkomsten. Vi ser i dette afsnit nærmere på, hvilke forventede effekter det kan have, og hvilken empiri der findes, som kan belyse, om forventningerne holder stik.

Økonomiske incitamerter til arbejde spiller en stor rolle i arbejdsmarkedslitteraturen. Der skelnes ofte mellem, om økonomiske incitamerter påvirker beslutningen om at komme i arbejde ("deltagereffekten"), og hvor mange timer der udbydes, når beslutningen er taget. I økonomisk teori er det grundhypotesen, at disse valg træffes på baggrund af en afvejning mellem på den ene side præferencen for fritid og på den anden side den økonomiske gevinst ved arbejde, hvis der er en sådan. Det økonomiske incitament fra arbejde opstår netop, når der er en økonomisk gevinst, dvs. når indkomsten efter skat fratrukket faste omkostninger ved arbejde (fx til transport eller særlig påklædning) overstiger indkomsten efter skat under ledighed (se fx Blundell & Macurdy 1999; Meghir & Phillips 2008).

Når timelønnen stiger, som den gør under en jobpræmieordning, vil det økonomiske incitament alt andet lige stige. For nogen vil det betyde, at de vinder økonomisk ved at tage et arbejde, mens det ikke er tilfældet for andre. Der findes flere beregninger af, hvor mange i Danmark der har, henholdsvis ikke har, en økonomisk gevinst ved at tage et arbejde (se fx Økonomi- og Indenrigsministeriet 2014; AEraadet 2016). Tallene varierer, fordi de afhænger af gældende skatteordninger, overførselsindkomsts niveau, lønniveau, hvis man finder job mv. Men selv personer, der vinder økonomisk ved at tage et arbejde, vil ikke altid – ifølge teorien – tage et arbejde. Årsagen er, at det økonomiske incitament som sagt holdes op imod incitamentet til ikke at arbejde, som følge af en præference for fritid. Hvis præferencen for fritid er høj, skal der en tilsvarende højere jobpræmie til, for at der reageres på det økonomiske incitament. Deltagereffekten af en jobpræmie kan derfor enten være positiv eller nul.

Når beslutningen om at søge et arbejde eller ej er truffet, skal beslutningen om, hvor mange timer den ledige vil udbyde, træffes. Det bemærkes, at fordi præmien maksimalt kan udgøre 600 kr. pr. måned, udgør den relativt set gradvist en mindre og mindre andel af lønnen, desto højere løn. I praksis betyder det, at incitamentet aftrappes allerede ved en bruttomånedsløn på 15.000 kr. om måneden (600/0,04).

Beslutningen om antallet af timer afhænger af to effekter, der kan være modsatrettede ("substitutionseffekten" og "indkomsteffekten"). På den ene side vil en jobpræmie give en øget timeløn, der alt andet lige tilskynder til at arbejde mere. På den anden side giver øget timeløn, ved given arbejdstid, en større indkomst. Lønmodtageren kan derfor vælge at bruge den øgede indkomst til at nedsætte sin arbejdstid for at få mere fritid, og dermed kan jobpræmien føre til, at den ledige vil arbejde færre timer.

På baggrund af standard økonomisk teori kan vi derfor argumentere for, at jobpræmien ikke partout vil få flere til at søge efter arbejde. Vi kan også argumentere for, at den ledige sommetider vil acceptere jobtilbud af mindre timeomfang og eventuelt til en lavere timeløn, end den ledige ellers ville. Vi kan derfor ikke a priori sige, hvor stor eller i hvilken retning en effekt af jobpræmien vil være, og det vil være væsentligt både at belyse beskæftigelsesomfanget og lønresultatet. Overvægten af empirisk litteratur finder større substitutionseffekter end indkomsteffekter og dermed er forudsigelsen, at en jobpræmie både vil have en positiv deltager-effekt og time-effekt (fx McClelland 2012). Området er dog debatteret, og der findes kun få estimater for danske forhold (fx Folketinget 2016).

En del af debatten omhandler, hvorvidt de empiriske resultater afhænger af ikke-underbyggede antagelser om folks adfærd (Manski 2014). En anden og relateret debat er, at den traditionelle økonomiske teori ikke tager højde for ikke-økonomiske incitament *for* at arbejde. Inden for psykologien har blandt andet Jahoda (1982) opstillet fem hypoteser for ikke-økonomiske incitament for at arbejde: 1) Beskæftigelse giver en fast struktur i dagligdagen, 2) det giver et socialt netværk, 3) man bidrager til et fælles formål, 4) det giver regelmæssige aktiviteter, og 5) det giver en identitet og status. Hvis disse motiver er de drivende for at finde arbejde, vil en relativ lille økonomisk gevinst ved at få arbejde ikke nødvendigvis få særlig stor betydning.

Uagtet de økonomiske og ikke-økonomiske incitament afhænger deres betydning af den lediges ressourcer, netværk og kompetencer og arbejdsmarkedets efterspørgsel efter disse kompetencer. Hvis en ledig har svære psykiske problemer eller fx har vanskeligheder ved at begå sig i sociale sammenhænge, kan det være svært at indfri ønsker om at reagere på både økonomiske og ikke-økonomiske incitament. Det er derfor et empirisk spørgsmål om økonomiske incitament har en betydning i en given kontekst.

Det er også værd at hæfte sig ved, at en permanent jobpræmieordning kan have en utilsigtet virkning, hvis den er betinget på fast tid i ledighed som de danske forsøgsordninger: Det vil sige, at ledige ophører med at søge job, når de nærmer sig skæringstidspunktet for at få del i jobpræmien. Det vil alt andet lige føre til negative beskæftigelseseffekter.

KORA har for nylig udgivet en litteraturoversigt over betydningen af økonomiske incitamenters for lediges jobresultater (Andersen & Arendt 2016). Resultaterne bekræfter, at betydningen af økonomiske incitament helt generelt afhænger af kontekst, instrumenttype og målgruppe.

I reviewet opsummeres resultaterne af 25 studier af jobpræmielignende ordninger, primært dog fra USA og Storbritannien for enlige forsørgere. Der må derfor tages forbehold for, hvorvidt resultaterne kan overføres til en dansk kontekst.

Vi har ikke kendskab til ordninger af helt samme natur som de danske, hvor der udbetales et bruttobeløb, når ledige finder job. Men der findes en række forsøg i andre lande, hvor der opnås en præmie for at finde job via et beskæftigelsesfradrag. Modsat det danske beskæftigelsesfradrag, der er generelt, har fx både England, USA og Canada haft specifikke beskæftigelsesfradrag målrettet særlige grupper af ledige.

Målgruppen er primært enlige forsørgere med lav indkomst, herunder enlige mødre, da det politiske formål med ordningerne har været at hæve levestandarden for børn, der vokser op i fattige familier.

De engelske forsøg med jobpræmier stammer primært fra ændringer i deres subsidier til børnefamilier, kaldet "Working Families' Tax Credit" (WTFC) og "Working Tax Credit" (WTC). Tilsvarende findes de amerikanske "Earned Income Tax Credit" (EITC). Disse ordninger giver ledige et økonomisk incitament til at finde arbejde, fordi de ledige har et særligt skattefradrag for lønindkomst. For WTFC gjaldt skattefradraget for enlige forsørgere, der opnåede beskæftigelse med mere end 16 timers arbejde om ugen, mens WTC gjaldt personer uden børn over 25 år, der opnåede beskæftigelse med mere end 30 timers arbejde om ugen. WTFC ville for en repræsentativ enlig mor give en indkomstforøgelse på cirka 16 %. Det canadiske Self-Sufficiency Projekt (SSP) var målrettet ledige enlige forældre, som kunne opnå en økonomisk bonus ved fuldtidsbeskæftigelse. Incitamentet var stort, idet bruttoindkomsten kunne øges med ca. 25 % for en enlig mor med to hjemmeboende børn.

Studier af WTFC og WTC tegner et billede af positive effekter i størrelsesordenen 0-7 procent-points merbeskæftigelse som følge af disse ordninger. Effekten af WTFC for enlige forsørgere er større end effekten af WTC for personer uden børn.

Med hensyn til størrelsen af det økonomiske incitament, så er ordningernes generøsitet meget varierende. Mens den danske jobpræmieordning i de to historiske forsøg eksempelvis ligger i bunden af fordelingen, så ligger den canadiske SSP-ordning (Self-Sufficiency Project) i toppen med en forøgelse af bruttolønnen med 25 % i tre år.

Arendt & Andersen (2016) konkluderer følgende:

- Der er stærk evidens for positive beskæftigelsesmæssige effekter af jobpræmielignende ordninger for enlige forsørgere med et lavt indkomspotentiale. For enlige forsørgere, så viser 16 ud af de 19 studier, som omfatter denne målgruppe, signifikant positive effekter på beskæftigelsen (herunder et dansk studie), mens de øvrige tre studier ikke finder statistisk signifikante resultater.
- Der er moderat evidens for, at der i højere grad opnås signifikante effekter på beskæftigelsen for målgrupper med lavere beskæftigelse.
- Der er stærk evidens for, at ordninger med kontante bonus- eller præmieudbetalinger i en kort eller mellemlang periode har signifikante positive effekter på beskæftigelsen. Det er baseret på syv studier, hvoraf de seks finder signifikante positive effekter. Resultaterne fra en stor canadisk undersøgelse dokumenterer dog, at beskæftigelseseffekten kun optræder, så længe bonussen udbetales.
- På trods af positive beskæftigelseseffekter så viser amerikanske undersøgelser modstridende resultater, mens man i Canada finder så store positive beskæftigelseseffekter, at ordningerne er en god samfundsøkonomisk investering. Også for den amerikanske EITC-ordning (Earned Income Tax Credit) er der dokumentation for, at det har været en god samfundsøkonomisk investering.

Ovenstående bygger på viden fra ordninger, der typisk målrettes ikke-forsikrede og/eller enlige forsørgere.

Der findes tidligere danske studier af jobpræmieordningen for enlige forsørgere, og disse er derfor værd at give et ekstra ord med på vejen. Studierne er alle udløbere af samme undersøgelse og er dels udgivet som en rapport i KRAKA (Hansen et al. 2013) og dels bearbejdet til en artikel i Hansen (2013). I begge udgivelser måles beskæftigelseseffekterne af jobpræmieordningen på kort sigt ved hjælp af en anden metode end i indeværende rapport.¹ Designet sammenligner udviklingen i beskæftigelsen før og efter ordningen for de ledige, der kvalificerer til ordningen, med udviklingen for andre grupper, der ikke kvalificerer sig til ordningen. I begge udgivelser er de primære kontrolgrupper enlige kvinder med og uden børn (men hvor kvinderne med børn ikke modtager børnetilskud). De finder, at jobpræmieordningen øgede beskæftigelsen over den knap toårige forsøgsperiode med 6 uger relativt til kontrolgrupperne. Det er en relativt stor effekt, fordi beskæftigelsesgraden i udgangspunktet er lav for gruppen af enlige forsørgere.

Metoden er generelt anerkendt, men er følsom over for en grundlæggende antagelse: At målgruppen for jobpræmieordningerne ville have samme beskæftigelsesudvikling som kontrolgruppen, hvis jobpræmieordningen ikke var indført. Det er ikke oplagt, at denne antagelse er opfyldt i den givne analyse. Derudover har målgruppen både før og efter ordningens indførelse en lavere beskæftigelsesgrad end de to kontrolgruppers. Effekten er derfor positiv, fordi forskellen i beskæftigelse mellem deltager- og kontrolgrupper var større, før ordningen indførtes, end efter. Effekten synes derfor at være drevet af et fald i kontrolgruppens beskæftigelse snarere end en stigning i målgruppens. Det kunne tyde på, at der kan være særlige årsager til, at enlige ikke-forsørgere eller enlige forsørgere uden børnetilskud bliver ramt af langtidsledighed, og der ikke er kontrolleret for årsagerne hertil.

---

¹ Difference-in-difference-metoden.

3 Jobpræmieordningerne

Vi undersøger i denne rapport betydningen af to forskellige forsøgsordninger med jobpræmier: Jobpræmieordningen for enlige forsørgere samt jobpræmieordningen for kontanthjælpsmodtagere med langvarig ledighed.² Som det beskrives nedenfor, er ordningerne grundlæggende ens, med undtagelse af at de er målrettet to forskellige grupper.

Ordningernes grundstruktur

Begge ordninger tager udgangspunkt i en population, der på en given dato opfylder et *målgruppekrav*, og som i en etårig periode har modtaget en af flere offentlige ydelser i mindst 47 uger. Vi kalder denne periode for *kvalifikationsperioden*. Jobpræmien kan derefter optjenes i en toårig periode, der ligger efter kvalifikationsperioden. Den toårige periode kalder vi *forsøgsperioden*.

Opregningen af kvalifikationsperioden er forskellig i de to ordninger. Under ordningen for langvarige kontanthjælpsmodtagere opregnes alle dage på givne ydelser, hvorimod der regnes i uger i ordningen for enlige forsørgere. En uge medregnes således blot vedkommende har været på en given ydelse i én dag i en given uge. Det har betydning for effektdesignet, hvilket vi kommer tilbage til.

Personerne, der kvalificerer sig til en af ordningerne, kunne få en økonomisk præmie, hvis de i forsøgsperioden optjente en arbejdsmarkedsbidragspligtig indkomst.³ Det inkluderer dermed også perioder i fleksjob eller løntilskud.

Præmien i begge ordninger udgjorde et statsfinansieret skattefrit beløb på 4 % af den arbejdsmarkedsbidragspligtige indkomst i forsøgsperioden, eller maksimalt 600 kr. pr. måned. Præmien blev ikke modregnet i fx boligstøtte og friplads i daginstitutioner. Præmien blev automatisk udbetalt for lønmodtagere. Der udbetales også en jobpræmie til selvstændige, som i forsøgsperioden samtidig ikke får udbetalt offentlige ydelser. Udbetalingen til selvstændige sker efter egen ansøgning.

De to målgrupper

Specifikt gjaldt ordningen for **enlige forsørgere** personer, der den 2. august 2010 var enlige forsørgere, berettiget til børnetilskud. Kvalifikationsperioden i dette forsøg var 3.8.2009-2.8.2010. De relevante ydelser for denne ordning var: dagpenge, aktiveringsydelse, uddannelsesyndelse, kontant- eller starthjælp, revalideringsydelse, ledighedsydelse, særlig ydelse, introduktionsydelse, sygedagpenge, eller som er ansat med løntilskud. Forsøgsperioden løb fra 1.1.2011 til 31.12.2012.

Jobpræmieordningen for **langvarige kontanthjælpsmodtagere** gjaldt personer der pr. 29.2.2012 modtog kontanthjælp eller var berettiget til kontanthjælp og ansat med løntilskud. Kvalifikationsperioden var 1.3.2011-29.2.2012, mens de relevante ydelser var kontant- eller starthjælp, introduktionsydelse eller ansættelse med løntilskud. For disse personer var forsøgsperioden 1.6.2012-31.5.2014. Til forskel for ordningen for enlige forsørgere tælles kvalifikationskravet i dage, og er på 329 dage, svarende til 47 uger.

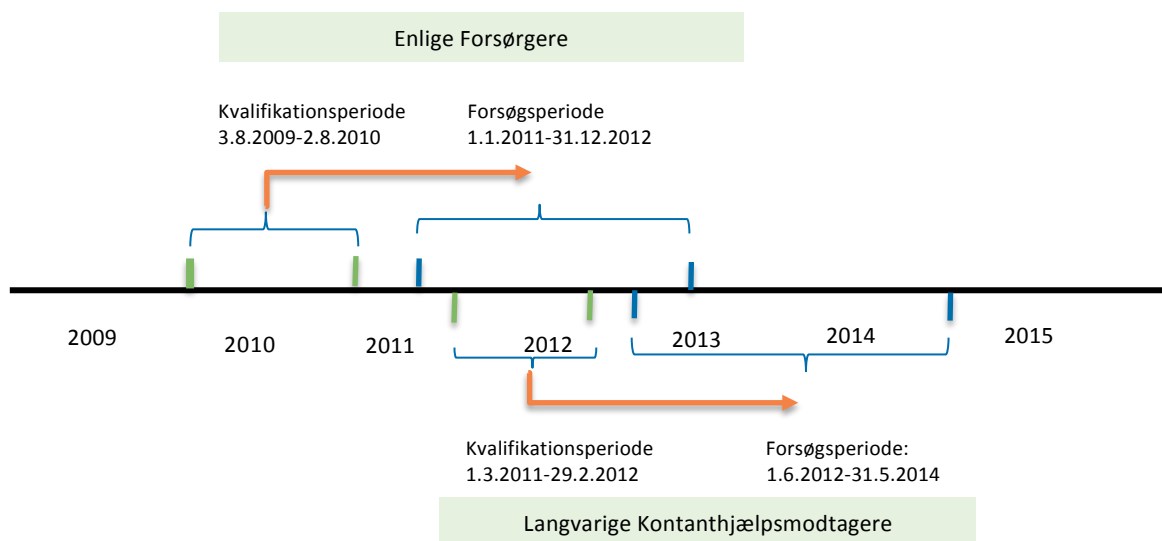
---

² Ordningerne er nærmere beskrevet i henholdsvis "Lov om en 2-årig forsøgsordning om jobpræmie til enlige forsørgere", se <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=135232>, samt "Lov om en 2-årig forsøgsordning om jobpræmie til kontanthjælpsmodtagere med langvarig ledighed mv.", se <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=142039>

³ For selvstændige skete udbetaling af præmie efter ansøgning, mens den sker automatisk for dem, der finder beskæftigelse.

Selvom ordningerne havde et periodemæssigt overlap, kan der ikke modtages jobpræmie efter begge ordninger samtidigt. Ordningernes tidsmæssige placering er illustreret i Figur 3.1.

Figur 3.1 Illustration af de to jobpræmieordninger

I begge ordninger blev kvalifikationsperioden udvalgt som en historisk periode, da lovforslagene blev fremlagt, henholdsvis den 10. november 2010 for forsøg med enlige forsørgere og den 19. april 2012 for forsøg med langvarige kontanthjælpsmodtagere. Det har derfor ikke været muligt at selekttere sig ind i ordningerne ved at forblive længere tid ledig. Dette er afgørende for, at den metode, der anvendes i indeværende studie, er gyldig. Det har endvidere været lovpligtigt for kommunerne at orientere de personer, der kan være berettiget til at få udbetalt en jobpræmie.

4 Beskrivelse af data

4.1 Populationer

Grundpopulationerne i analysen består af personer, der opfylder målgruppekravet – dvs. at de har været mindst én dag på en af de i kapitel 3 nævnte ydelser – men ikke nødvendigvis opfylder kvalifikationskravet på de 47 ugers forudgående ledighed. Dermed indeholder data både målgruppen for forsøget, der opfylder kvalifikationskravet, og en gruppe, der opfylder målgruppekravet men ikke kvalifikationskravet. Grundpopulationerne er dataudtræk foretaget af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (herefter STAR).

For langvarige kontanthjælpsmodtagere består grundpopulationen derfor af alle individer i Danmark, der var på kontanthjælp den 29.2.2012, og som har været mindst en dag på kontant- eller starthjælp, introduktionsydelse eller i løntilskud i perioden 1.3.2011-29.2.2012.

For enlige forsørgere består grundpopulationen af personer, der den 2. august 2010 var enlige forsørgere berettiget til børnetilskud, og som i perioden 3.8.2009-2.8.2010 har modtaget en eller flere af følgende offentlige ydelser i mindst en dag: Dagpenge, aktiveringsydelse, uddannelsesydelse, kontant- eller starthjælp, revalideringsydelse, ledighedsydelse, særlig ydelse, introduktionsydelse, sygedagpenge eller personer i løntilskud.⁴ Vi har valgt at begrænse analysen af jobpræmieordningen til at omfatte enlige, kvindelige forsørgere, fordi kun meget få mænd er enlige forsørgere.

4.2 Definition af målgruppen og kontrolgruppen

Vores undersøgelse er konstrueret således, at effekten af at være berettiget til jobpræmien kan måles for de personer, der lige akkurat opfylder kvalifikationskravet, dvs. som har været på de relevante ydelser i 329 dage (eller 47 uger) i kvalifikationsperioden.

Vores målgruppe og kontrolgruppe bliver derfor afgrænset ved at være så tæt på denne værdi som muligt. Som udgangspunkt afgrænser vi et vindue, der er symmetrisk om 329: fra 308 dage (44 uger) til 350 dage (50 uger) på de relevante ydelser. Vi ser bevidst bort fra gruppen af personer, der har været på ydelser alle 52 uger i forsøgsperioden, fordi de inkluderer borgere med meget langvarig ledighed, som formentlig har en anden adfærd og sandsynlighed for at komme i arbejde end borgerne tæt på kvalifikationskravet.

I forsøg med langvarige kontanthjælpsmodtagere er der 11.643 personer, der falder inden for vores afgrænsede vindue. I forsøget for enlige forsørgere har vi valgt at afgrænse et vindue, der er lidt bredere, for at opnå lidt flere observationer. Det afgrænses til personer med 300-350 dage på ydelser i kvalifikationsperioden. Det er der 3.420 kvinder, der opfylder. Vi undersøger, om denne udvidelse har en betydning for resultaterne.

---

⁴ Efter projektets dataudtræk er STAR blevet opmærksom på, at der var 6.300 personer, der opfyldte kvalifikationskravet, men som ikke er blevet informeret om forsøget. Disse personer indgår ikke i denne evaluering.

4.3 Udfaldsmål

Da jobpræmieordningerne blev konstrueret med henblik på at øge overgangen til beskæftigelse, er det primære udfaldsmål valgt som beskæftigelsesomfang. Vi anvendte det kumulerede antal ugers ordinær beskæftigelse fra starten af forsøgsperioden, hvor der udbetaltes jobpræmier. Ordinær beskæftigelse er defineret som måneder med indbetalt arbejdsmarkedsbidrag uden supplerende ydelser.

Da jobpræmien også udbetales ved ansættelse med løntilskud, undersøger vi dette udfald separat. Jobpræmieordningerne kan generelt have indirekte effekter på omfanget af aktivering, udover løntilskud, i den udstrækning anden aktivering kan kvalificere til et løntilskud eller ordinært job. Det kan fx være en virksomhedspraktik eller specifikke jobrettede kurser. Vi har derfor undersøgt effekten på det samlede antal uger i aktivering, i virksomhedsrettet aktivering og i aktivering med løntilskud.

Analysen for langtidsledige blev udført først, fordi vi havde adgang til disse data først. For denne gruppe foretog vi en række supplerende analyser: Vi har undersøgt effekten på den kumulerede lønindkomst. Dette udfaldsmål medtager flere dimensioner end blot ugers beskæftigelse; nemlig time- og løndimensionen. Indkomst måles årligt. Vi har også undersøgt effekten på brug af sundhedsydelse og domme for kriminalitet. Disse analyser blev udført ud fra en hypotese om, at et ordinært job kan påvirke den tidligere lediges sundhed og risiko for deltagelse i kriminalitet. I bedste fald kan en intensiveret og målrettet indsats mod at finde job (uden at det lykkes) have tilsvarende effekter. Disse resultater er placeret i Bilag 4.

4.4 Beskrivende statistik

Tablet 4.1 indeholder en beskrivelse af populationen af ledige i analysen af langvarige kontanthjælpsmodtagere, opdelt på, om de hører til mål- eller sammenligningsgruppen. Det er vigtigt at forstå, at vi ikke forventer, at disse to grupper er ens, men at vi her beskriver dem for at få en fornemmelse for, hvad der karakteriserer personerne i analysen, og *hvor meget* mål- og sammenligningsgruppe afviger fra hinanden.

Tabellen viser, at målgruppen i snit har været 339 dage, mens kontrolgruppen har været 318 dage på offentlig forsørgelse i kvalifikationsperioden. Tabellen viser også, at beskæftigelsesniveauet også var lavt to år inden kvalifikationsperioden for begge grupper (i 2009-10).

Som man kan forvente for personer, der har været på kontanthjælp i lang tid, er der en stor andel i begge grupper, der ikke opnår beskæftigelse i jobforsøgsperioden: 66 % i kontrolgruppen og 68 % i målgruppen. Omfanget af uger i beskæftigelse, samlet set over hele forsøgsperioden, er også lavt: omkring 13-14 uger.

Generelt har målgruppen et lavere antal af uger på ordinær beskæftigelse end kontrolgruppen i forsøgsperioden for jobpræmieordningen. Dette er helt som forventet, da målgruppen er udvalgt ved at have været længere tid i ledighed end sammenligningsgruppen.

Tabel 4.1 Beskrivende statistik for langvarige kontanthjælpsmodtagere

	Kontrolgruppe		Målgruppe	
	Gns.	Std.afv.	Gns.	Std.afv.
Antal dage på offentlige ydelser i kvalifikationsperioden	318,96	6,01	339,07	6,19
Antal uger i beskæftigelse i forsøgsperioden	13,84	26,40	13,25	26,41
Andel uden beskæftigelse i forsøgsperioden	0,66	0,47	0,68	0,47
Antal uger i beskæftigelse, 2009-2010	17,49	26,99	16,61	25,31
Andel uden beskæftigelse, 2009-2010	0,53	0,50	0,54	0,50
Kvinde	0,42	0,49	0,47	0,50
Indvandrere	0,27	0,45	0,30	0,46
Efterkommer	0,03	0,18	0,03	0,16
Alder ultimo 2011	34,44	11,65	35,82	11,54
Uddannelsesoplysninger mangler	0,11	0,31	0,09	0,29
Grundskole	0,63	0,48	0,60	0,49
Erhvervsfaglig uddannelse	0,16	0,36	0,18	0,39
Gymnasial/kort videregående uddannelse	0,08	0,27	0,08	0,27
Mellemlang eller lang videregående uddannelse	0,03	0,18	0,05	0,21
Har børn	0,33	0,47	0,37	0,48
Har børn på 0-2 år	0,11	0,31	0,11	0,32
Medicinforbrug (DKK)	2.989,58	10.007,58	3.167,96	10.127,50
Medicinforbrug før ordningen	1.561,27	5.394,09	1.588,01	5.063,38
Lægeudgifter (DKK)	2.726,83	3.692,58	3.024,94	3.883,81
Lægeudgifter før ordningen	1.424,28	1.953,26	1.644,43	2.273,05
Fængselsdage 2012-2014	24,57	202,46	14,79	119,95
Antal ubetingede domme 2012-2014	0,13	0,54	0,09	0,43
Antal betingede domme 2012-2014	0,06	0,26	0,05	0,24
Antal bøder 2012-2014	0,54	1,28	0,43	1,09
Mindst 1 ubetinget dom 2012-2014	0,08	0,27	0,06	0,23
Mindst 1 betinget dom 2012-2014	0,06	0,23	0,05	0,21
Mindst 1 bøde i 2012-2014	0,26	0,44	0,22	0,42
Fængselsdage 2008-2010	20,35	117,60	14,72	99,51
Antal ubetingede domme 2008-2010	0,14	0,52	0,09	0,41
Antal betingede domme 2008-2010	0,08	0,30	0,07	0,28
Antal bøder 2008-2010	0,48	1,11	0,39	0,94
Mindst 1 ubetinget dom 2008-2010	0,09	0,29	0,06	0,25
Mindst 1 betinget dom 2008-2010	0,08	0,26	0,06	0,24
Mindst 1 bøde i 2008-2010	0,25	0,44	0,22	0,42
Observationer	3.570		7.920	

De to grupper er heller ikke helt ens med hensyn til alder, køn og etnicitet: Målgruppen er generelt ældre og har en større andel kvinder og indvandrere. Dette kan også medvirke til at forklare, hvorfor de to grupper er forskellige i forhold til deres arbejdsmarkedstilknytning. Dog er uddannelsesniveaet nogenlunde det samme i de to grupper.

Tabel 4.2 indeholder tilsvarende beskrivende statistik for populationen, der indgår i analysen af forsøgsordningen for enlige forsørgere. Som det ses er målgruppen her noget mindre, når vi fokuserer på de ledige, der er tæt på kvalifikationskravet til jobpræmieordningen.

Tabellen viser, som for den anden ordning, at målgruppen har været mindre i beskæftigelse, både før, men også under forsøgsperioden. Målgruppe for forsøget med enlige forsørgere har også en højere andel indvandrere end kontrolgruppen, men modsat tilfældet for langvarige kontanthjælpsmodtagere er der også en højere andel uden ungdomsuddannelse eller erhvervs-kompetencegivende uddannelse. Andelen uden uddannelse er på 48 % blandt kvinderne i målgruppen for forsøg for enlige forsørgere, som dog stadig er lavere end de 60 % blandt målgruppen for de langvarige kontanthjælpsmodtagere.

Table 4.2 Beskrivende statistik for kvindelige, enlige forsørgere

	Kontroller		Målgruppen	
	Gns.	Std.afv.	Gns.	Std.
Antal uger på offentlige ydelser i kvalifikationsperioden	44,38	1,09	48,73	0,94
Antal uger i ordinær beskæftigelse i forsøgsperioden	19,14	32,21	16,00	28,86
Antal uger i beskæftigelse med evt. ydelser i forsøgsperioden	34,44	39,89	32,72	38,34
Andel uden beskæftigelse i forsøgsperioden	0,51	0,50	0,51	0,50
Antal uger i ordinær beskæftigelse 2008	17,81	19,73	15,98	19,39
Andel uden beskæftigelse i 2008	0,41	0,49	0,45	0,50
Indvandrer	0,17	0,38	0,21	0,41
Efterkommer	0,01	0,12	0,02	0,13
Alder ultimo 2010	36,32	8,42	35,87	8,71
Uddannelsesoplysninger mangler	0,02	0,14	0,02	0,15
Grundskole	0,46	0,50	0,48	0,50
Erhvervsfaglig uddannelse	0,31	0,46	0,29	0,46
Gymnasial/kort videregående uddannelse	0,09	0,29	0,09	0,29
Mellemlang eller lang videregående uddannelse	0,11	0,32	0,11	0,31
Har børn primo 2010	1,00	0,00	1,00	0,00
Har børn 0-2 primo 2010	0,23	0,42	0,26	0,44
Antal børn primo 2010	1,63	0,83	1,65	0,85
Observationer	1.156		1.714	

5 Effekter for langtidsledige

I dette kapitel præsenteres effektestimaterne for jobpræmieordningen for langtidsledige. Resultaterne for enlige forsørgere præsenteres i næste kapitel. Da der er mange udfaldsmål og derfor mange effekter, har vi valgt at præsentere resultaterne for ordinær beskæftigelse forholdsvis detaljeret, mens de resterende estimater opsummeres. Vi har foretaget en række supplerende analyser, der opsummeres undervejs, men ellers er at finde i Bilag 6.

5.1 Effekter på beskæftigelse

Effektestimaterne foretages grundlæggende ved sammenligninger mellem de ledige, der netop kvalificerer sig, og de ledige, der netop ikke kvalificerer sig til jobpræmieordningerne, målt på tiden i ledighed i kvalifikationsperioden.

Sammenligningen kan dog foretages på forskellig vis og kan være følsom over for en række subjektive valg. Vi har derfor undersøgt, hvor robuste resultaterne er i forhold til disse valg, og finder, at resultaterne er robuste. Disse analyser er placeret i Bilag 3. Vi viser derfor resultaterne alene ved hjælp af grafik.

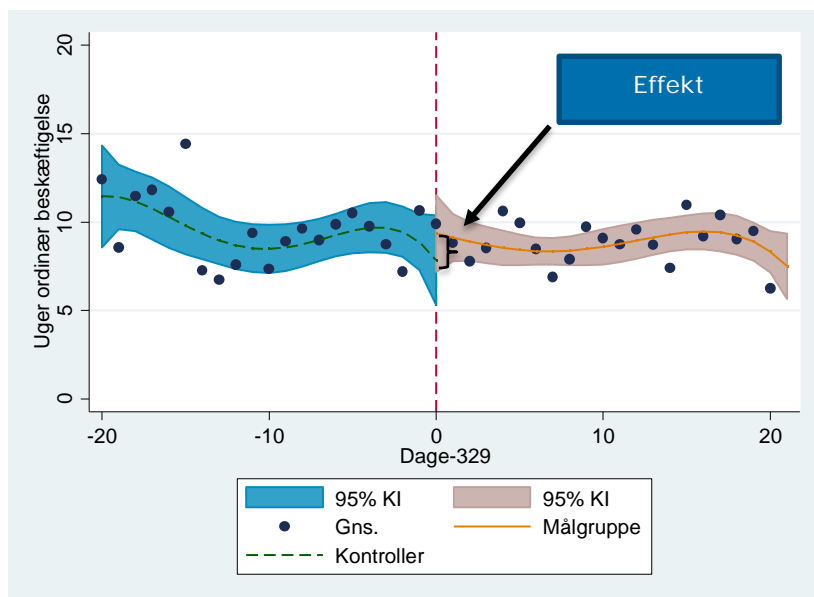
Figur 5.1 viser, hvor mange ugers ordinær beskæftigelse målgruppen og kontrolgruppen opnår i den toårige forsøgsperiode, i forhold til hvor mange dage de ledige er fra tærskelværdien, der kvalificerer til ordningen. Tærskelværdien var 329 dage på ydelse i den etårige kvalifikationsperiode før forsøgsperioden. Hvert punkt i figuren svarer til et gennemsnit for personer med et givent antal dage til tærskelværdien. Det vil sige, at alle punkter til venstre for den stiplede linje gennem nul svarer til gennemsnitlige uger i beskæftigelse for kontrolgruppen, der ikke kvalificerer sig til jobpræmieordningen, mens punkterne til højre er gennemsnit for målgruppen, der kvalificerer sig.

Figuren viser, at både kontrolgruppen og målgruppen opnår 7-14 ugers ordinær beskæftigelse i løbet af de to år, forsøget varer, med et gennemsnit på cirka 9 uger og en svagt faldende tendens over tid på ydelser. Gennem hvert punkt er der optegnet et estimeret løbende gennemsnit: en stiplet linje for kontrolgruppen og fuldt optrukken linje for målgruppen.

Effekten af jobpræmieordningen opnås som *forskellen mellem disse linjer, der hvor de mødes*, og kan alene måles i dette punkt. Der ses derfor en lille positiv effekt af jobpræmieordningen for langtidsledige i omegnen af en uges ekstra ordinær beskæftigelse. Relativt til niveauet på ni uger svarer det til 11 %. De farvede bånd omkring beskæftigelsesniveauet angiver den statistiske usikkerhed. Da båndene overlapper hinanden i skæringspunktet mellem kontrol- og målgruppe er effekten statistisk set ikke forskellig fra nul.

Vi har som sagt foretaget en række supplerende statistiske analyser, og de ændrer ikke på konklusionen: Der er ingen signifikant effekt på beskæftigelsesomfanget af jobpræmieordningen for langtidsledige. De supplerende analyser findes i Bilag 3.

Figur 5.1 Beskæftigelseeffekt af jobpræmie for langvarige kontanthjælpsmodtagere

Note: Figuren viser uger i ordinær beskæftigelse i forsøgsperioden i forhold til dage fra kvalifikationskravet til ordningen. Hvert punkt er et gennemsnit, og der er estimeret et 4. grads polynomium gennem disse gennemsnit for både mål- og kontrolgruppen på hver side af tærsklen for kvalifikation til ordningen i population med 308-350 på indkomstydelse i kvalifikationsperioden. De skraverede felter er 95 %-konfidensintervaller.

Vi har også testet, om jobpræmieordningen har en effekt for specifikke delpopulationer. Det er gjort med opdelinger på køn, alder, etnicitet, og om de ledige har børn under 3 år. Et udvalg af resultaterne er vist i Tabel 5.1, mens resten er i Bilag 3. Effektestimatet svarer til forskellen mellem linjerne for mål- og kontrolgruppe præsenteret grafisk i Figur 5.1.

Tabel 5.1 Effekt af jobpræmie på ordinær beskæftigelse, for delpopulationer af langvarige kontanthjælpsmodtagere

	Alle	Med børn	18-30 årige	Kvinder	Ikke-vestlige indvandrere
Effekt	0,557	3,179	0,910	0,859	0,047
Std.err	(0,814)	(2,305)	(1,337)	(1,912)	(1,856)
Observationer	11490	4073	4621	5257	3219

Note: Resultater fra parametriske model. Std.afv i parentes. Det viste resultat er udvalgt efter informationskriterie. Kontrolvariablerne i modellerne er: Alder ultimo 2011, Indvandrere, Efterkommer, Grundskole, Faglært, Gymnasial/kort videregående uddannelse, Mellemlang videregående uddannelse, Antal uger i ordinær beskæftigelse 2009-2010, # børn 0-2, # børn 3-6, # børn 7-9, # børn 10-14, # børn 15-17, Antal dage=335, Gift, Lægeudgifter før ordningen, Medicinforbrug før ordningen, Mindst 1 ubetinget domme 2008-2010, Mindst 1 betinget domme 2008-2010, mindst 1 bøde i 2008-2010. Alle modeller i stikprøve med 308-350 dage på overførsel i kvalifikationsperioden.

* p<0,1 ** p<0,05 *** p<0,01

Som det ses i tabellen (og uddybes i Bilag 3) er effektestimatene mellem 0,05 og 3,2 uger ekstra beskæftigelse, men ingen af effekterne er forskellige fra nul. Vi finder derfor ikke nogen effekt af jobpræmieordningen for langvarige kontanthjælpsmodtagere for nogle af de undersøgte delpopulationer.

5.1.1 Effekt på beskæftigelse og selvforsørgelse over tid

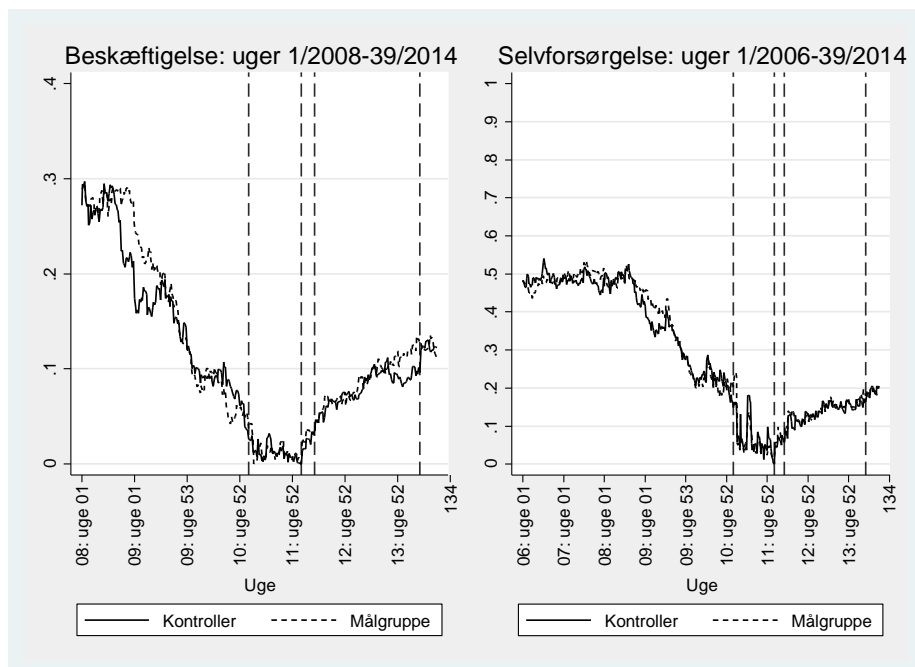
Ovenfor viste vi, at jobpræmieordningen for langvarige kontanthjælpsmodtagere, samlet set over hele forsøgsperioden, ikke har nogen beskæftigelseseffekter.

I dette afsnit dykker vi længere ned i resultaterne ved at undersøge, hvordan beskæftigelsesgraderne udvikler sig over tid. Hvis det fx tager tid at finde et job, eller at få kendskab til jobpræmieordningen kan det være, at der kun ses en effekt mod slutningen af forsøgsperioden.

Figur 5.2 viser indledningsvist andelen af individer, der er i ordinær beskæftigelse eller er selvforsørget (dvs. ikke modtager nogen offentlige indkomstydelse) i en given uge, for mål- og kontrolgruppen. Figuren viser udviklingen i den ordinære beskæftigelse i hele den periode, hvor vi har oplysninger om det: fra uge 1 i 2008, mens oplysningerne går tilbage til den første uge i 2006 for selvforsørgelse. For begge udfald har vi oplysninger frem til og med uge 39 i 2014, det vil sige 13 uger efter forsøgsperioden. De to første lodrette linjer i Figur 5.2 indikerer kvalifikationsperioden, mens den tredje og fjerde linje viser forsøgsperioden.

Figurerne viser, at beskæftigelsesgraden for både mål- og kontrolgruppen gennemsnitligt har ligget betydeligt højere end i forsøgsperioden, men at den ikke desto mindre stadig kun var omkring 30 % i 2008, mens selvforsørgelsesgraden var omkring 50 %. De viser også, at grupperne følger hinanden over tid, både før og under forsøgsperioden. Det er således en pointe i sig selv, at mål- og kontrolgruppe er svære at skelne fra hinanden. Der er dog undtagelser i perioden 150-200 uger før kvalifikationsperioden, hvor målgruppen både havde højere beskæftigelses- og selvforsørgelsesgrad, samt til slut i forsøgsperioden, hvor målgruppen havde højere beskæftigelsesgrad.

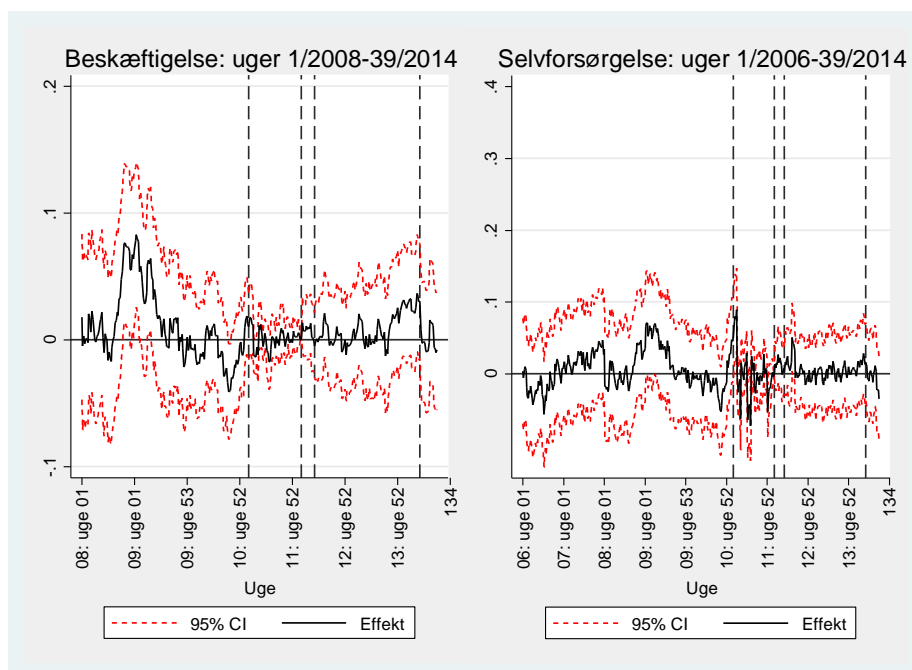
Figur 5.2 Andel i ordinær beskæftigelse og i selvforsørgelse over tid

Figur 5.3 viser effekten over tid på ordinær beskæftigelse og selvforsørgelsesstatus. Modsat Figur 5.1 og efterfølgende figurer, der viser effekten på den kumulerede beskæftigelse i forsøgsperioden og herefter, viser Figur 5.3 effekten uge for uge før, under og efter forsøget.

Effekten er omkranset af et interval, der viser usikkerheden på estimatet.⁵ Dette interval indeholder nul i stort set hele perioden, hvilket betyder, at effekterne ikke er statistisk forskellige fra nul. Det gælder altså ikke kun samlet set under forsøgsperioden, men uge for uge, både under forsøgsperioden og i de 13 uger efter forsøgsperioden, som vi har data på. Vi kan også se, at jobpræmieordningen ikke havde nogen effekt før og under kvalifikationsperioden. Det er selvfølgelig forventeligt og bekræfter blot designet.

Figur 5.3 Effekt på ordinær beskæftigelse og selvforsørgelse status over tid

Note: Effekter i forsøgsperioden med tilhørende usikkerhedsinterval.

5.2 Effekten på lønindkomst

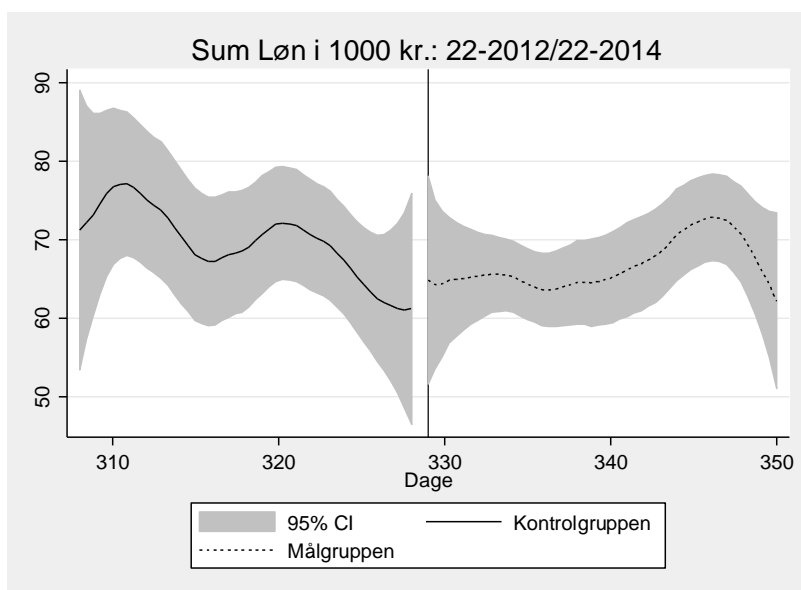
Selvom jobpræmieordningen ikke ændrer beskæftigelsesomfanget målt i uger, kan den godt have en effekt på lønindkomsten: Enten fordi antal timers beskæftigelse pr. uge ændres, eller fx fordi den ledige accepterer job med en lavere timeløn. Derfor undersøger vi også effekten på lønindkomsten.

Figur 5.4 viser effekter af jobpræmieordningen på lønindkomsten i forsøgsperioden 2012-2014.⁶ Figuren viser, at de ledige i kontrol- og målgruppe har en registreret lønindkomst på omkring 8.000-12.000 kr. før skat i løbet af hele forsøgsperioden. Holdes beløbet op imod de gennemsnitlige 9 ugers beskæftigelse fås samtidig et billede af, at de 9 uger langt fra er fuld tid eller til en særlig høj løn. Figuren viser også, at indkomstniveauet næsten er konstant i perioden og mere specifikt, at der ikke er nogen forskel på ledige, der er kvalificeret til jobpræmieordningen, og ledige, der ikke er det. Med andre ord er der ingen effekt af jobpræmieordningen for langvarige kontanthjælpsmodtagere på lønindkomsten.

⁵ 95 % konfidensinterval.

⁶ Vi viser her og i den resterende del af rapporten resultater fra en ikke-parametrisk estimator. Den er sammenlignet med andre specifikationer i Bilag 3.

Figur 5.4 Effekt af jobpræmie på lønindkomst

Note: Figuren viser kumuleret lønindkomst i forsøgsperioden i forhold til dage på ydelser i kvalifikationsperioden til ordningen. Estimation med 4. grads polynomium for mål- og kontrolgruppe i population med 308-350 på indkomstydelse i kvalifikationsperioden.

5.3 Effekter på aktivering

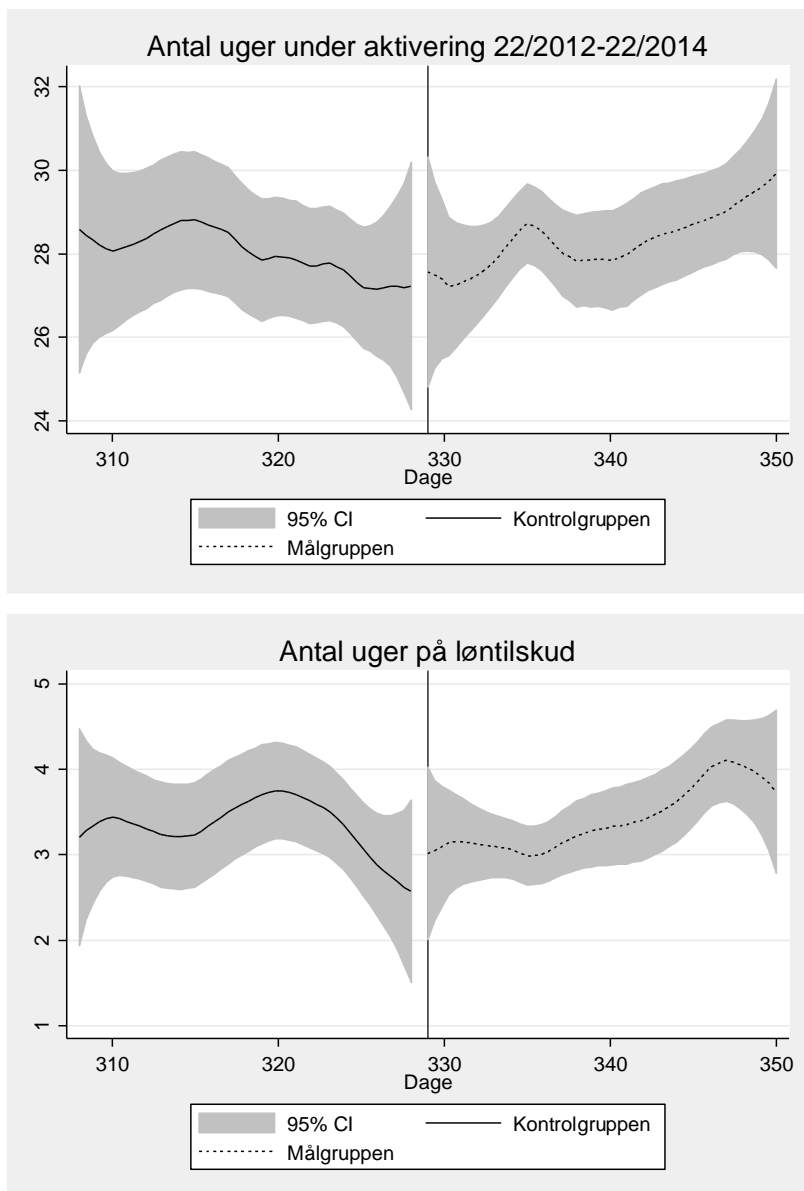
Vi har også undersøgt, om jobpræmieordningen har en effekt på deltagelse i aktivering. Den ledige har et ekstra incitament til at deltage i aktivering for at blive kvalificeret til både ordinært job og løntilskud. Disse målinger kan derfor også ses som udtryk for, om jobpræmien eventuelt fører til en progression mod ordinært job.

Øverst i Figur 5.5 vises effekter af jobpræmieordningen på det kumulerede antal uger på aktivering i forsøgsperioden. Figuren viser, at både målgruppe og kontrolgruppe i gennemsnit er knap 30 uger i aktivering i de to år, forsøget varer. Det gælder uanset antal dage på offentlige ydelser i kvalifikationsperioden, og ikke mindst også i skæringspunktet til kvalifikationsperioden, hvilket viser, at der ikke er tegn på effekter af jobpræmieordningen på antal uger i aktivering.

Vi har også opdelt efter aktiveringstypen, det vil sige løntilskud og virksomhedsrettet aktivering samlet set (dvs. inkl. virksomhedspraktik). Gennemsnitligt ligger både mål- og kontrolgruppe også temmelig konstant på omkring 10 uger i virksomhedsrettet aktivering og 2-3 uger i løntilskud. Figur 5.5 viser effekten på antal uger i løntilskud. Effekten på løntilskud er lidt større end for samlet aktivering; knap en halv uge, men er heller ikke statistisk forskellig fra nul. Tilsvarende gælder for uger i virksomhedsrettet aktivering. Disse figurer viser derfor heller ikke nogen tegn på en effekt af ordningen.

Vi har også undersøgt effekten af jobpræmieordningen for langtidsledige på en række sundhedsrelaterede udfald og på risikoen for domme for kriminalitet. Disse viser heller ikke tegn på effekter, hvilket nok er forventeligt, når der ikke blev observeret beskæftigelseseffekter. Resultaterne ses i Bilag 4.

Figur 5.5 Effekt på aktivering, samlet og for løntilskud

Note: Figuren viser uger i aktivering i forhold til dage fra kvalifikationskravet til ordningen. Estimation med 4. grads polynomium for mål- og kontrolgruppe i population med 308-350 på indkomstydelse i kvalifikationsperioden.

6 Effekter for enlige forsørgere

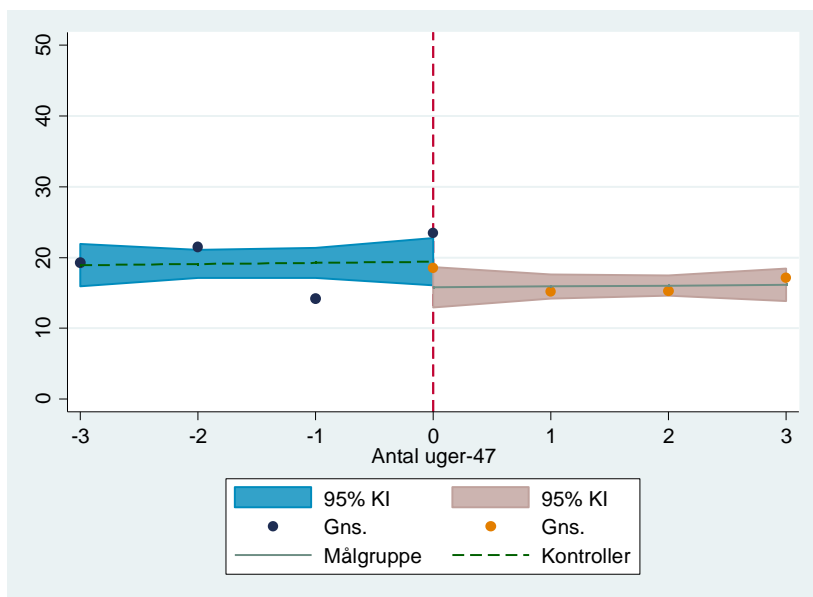
Dette kapitel belyser effekterne af jobpræmieordningen for enlige forsørgere. Forsøgsperioden var i 2011-12, og vi har derfor mulighed for at se langtidsvirkninger af forsøget. Forsøget er tidligere blevet evalueret, se kapitel 2, men med en anden metode, hvor der var store positive effekter. Indeværende effektmåling er derfor også et robusthedstjek af kortsigtseffekterne.

6.1 Effekter på beskæftigelse

Figur 6.1 viser effekten på ordinær beskæftigelse, kumuleret over forsøgsperioden. Vi har alene beregnet effekten for kvinder (ligesom det tidligere studie), da der er meget få mandlige enlige forsørgere (<10 %). Figuren viser, at både mål- og kontrolgruppe er mellem 15 og 25 uger i ordinær beskæftigelse i den toårige forsøgsperiode. Da kvalifikationsperioden opregnes i uger, er datagrundlaget som tidligere nævnt grovere end for langvarige kontanthjælpsmodtagere. Vi har derfor brugt en lidt simplere model. Figuren viser også, som forventet, at det gennemsnitlige niveau aftager med tiden på ydelser i kvalifikationsperioden, men at der ikke er forskel i skæringspunktet, hvor kontrolgruppen skærer målgruppen. Effekten af jobpræmieordningen for enlige forsørgere er negativ, men er ikke signifikant. Vi har testet, om resultatet er robust i forhold til brug af anden metode og afgrænsning af datavindue, og det er det. Dette er vist i bilag 6.

Endelig er det blevet testet, om der er signifikante forskelle mellem mål- og kontrolgruppen før forsøgsperioden. Det er ikke tilfældet, når vi ser på før og under kvalifikationsperioden, se Bilag 6. Derimod er der en signifikant forskel på andelen, der påbegynder uddannelse lige ved udløb af kvalifikationsperioden (uge 30-31 2010), men inden forsøgsperioden. Det skyldes, at kvalifikationsperioden løber fra august 2009 til august 2010, så de langtidsledige enlige forsørgere, der har planlagt påbegyndelse af en uddannelse, er i målgruppen og ikke i kontrolgruppen. Der er tale om 199 personer i målgruppen i forhold til 64 i kontrolgruppen. Denne gruppe vil med stor sandsynlighed have mindre beskæftigelse i forsøgsperioden, og kan derfor medføre et underestimat af effekten af jobpræmieordningen. Udelades de, bliver effekten som ventet mindre negativ, men er stadig tæt på nul og ikke signifikant.

Figur 6.1 Beskæftigelseseffekt af jobpræmieordning for enlige forsørgere

Note: Figuren viser uger i ordinær beskæftigelse i perioden 2012:22-2014:39 i forhold til dage fra kvalifikationskravet til ordningen. Estimation med 1. grads polynomium for mål- og kontrolgruppe i population med 43-50 uger på indkomstydelse i kvalifikationsperioden. Uger er justeret for kontrolgruppen, så 0 svarer til 46 uger, mens det svarer til 47 uger for målgruppen.

Vi har også testet effekten af ordningen for enlige forsørgere i udvalgte delpopulationer: Vi har testet, om der er effekter for kvinder med eller uden små børn under to år, for kvinder med børn i alderen 0-6, 7-14 og 15+, for kvinder under eller over 30 år samt for ikke-vestlige kvinder. Et udvalg af disse resultater er vist i Tabel 6.1, mens resten er vist i Bilag 3.⁷

Tabel 6.1 Effekt af jobpræmie på ordinær beskæftigelse, for delpopulationer af enlige forsørgere

	Alle	Med 0-6-årige børn	Med 7-14-årige børn	31-63-årige	Ikke-vestlige indvandrere
Effekt	-0,361	3,921	-1,340	-0,224	2,816
Std.err	(1,632)	(2,152)	(2,336)	(2,036)	(3,542)
Observationer	5013	2551	2831	3701	933

Note: Resultater fra parametriske model. Std.afv i parents. Kontrolvariablerne i modellerne er: Alder ultimo 2010, Kvinde, Indvandrer, Efterkommer, Grundskole, Faglært, Gymnasial/kort videregående uddannelse, Mellemlang videregående uddannelse, Antal uger i ordinær beskæftigelse 2008, # børn 0-2, # børn 3-6, # børn 7-9, # børn 10-14, # børn 15-17, Antal dage=335, Gift, Lægeudgifter før ordningen, Medicinforbrug før ordningen, Mindst 1 ubetinget domme 2008, Mindst 1 betinget domme 2008, Mindst 1 bøde i 2008. Alle modeller i stikprøve med 43-50 uger på overførsel i kvalifikationsperioden.

* p<0,1 ** p<0,05 *** p<0,01

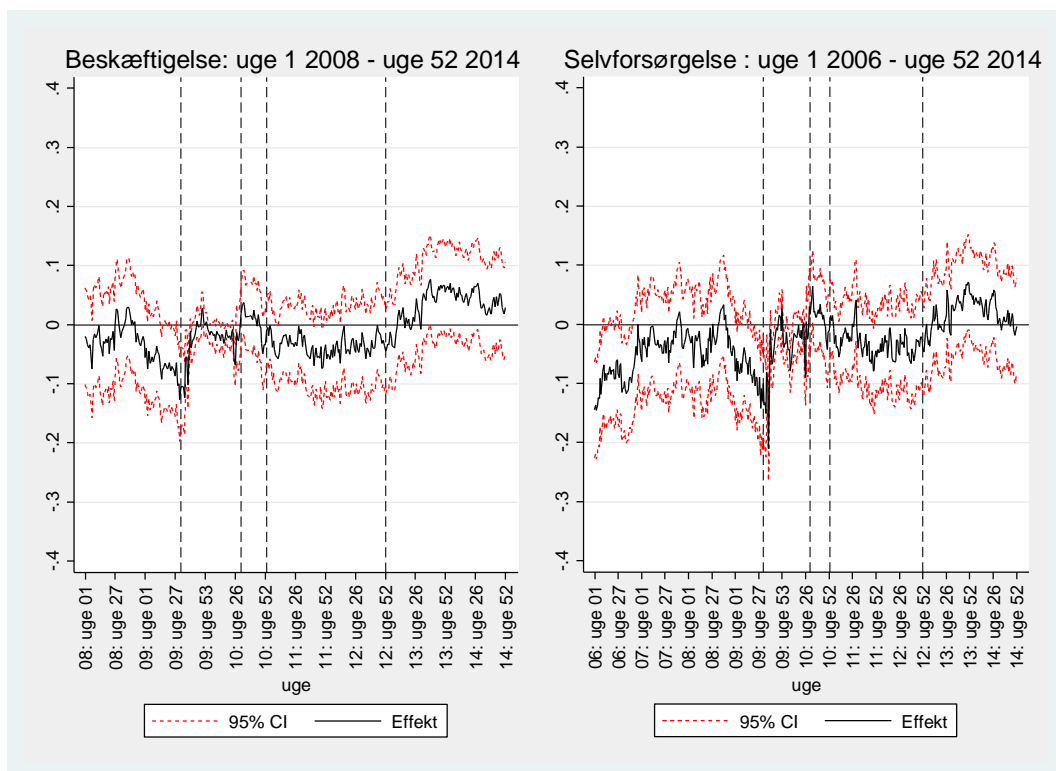
Tabellen viser, at estimaterne varierer på tværs af forskellige populationer, fra -1,3 ugers mindre beskæftigelse til 3,9 ugers højere beskæftigelse med en tendens til større effekter for kvinder med 0-6-årige børn og for ikke-vestlige indvandrere. Tabellen viser dog også, at effekten ikke er signifikant forskellig fra nul i nogle af populationerne. Det gælder alle populationer, også dem, der kun er vist i Bilag 3.

Fordi forsøget for enlige forsørgere blev udført tilbage i 2011-2012, kan vi estimere effekterne af forsøget i en længere periode efter forsøgsperioden, end det er tilfældet for forsøget for langvarige kontanthjælpsmodtagere. Figur 6.2 viser effekterne på ordinær beskæftigelse og selvforsørgelse, uge for uge. Vi hæfter os ved to ting: Dels at effekten ser ud til at øges efter forsøgsperioden, men effekten er dog ikke signifikant. Dels hæfter vi os ved, at der er signifikante forskelle i begyndelsen af kvalifikationsperioden.

På grund af tendensen til en større effekt efter forsøgsperioden har vi også estimeret effekten af jobpræmieordningen på det samlede antal uger i ordinær beskæftigelse fra forsøgsperiodens start til og med data slutter (ultimo 2014). Effekten er på 4,6 ugers merbeskæftigelse, men er ikke signifikant.

⁷ Resultaterne, der er udvalgt, er bedste fit, på grundlag af informationskriterie.

Figur 6.2 Effekt på ordinær beskæftigelse og selvforsørgelse status over tid

Note: Effekter i forsøgsperioden med tilhørende usikkerhedsinterval.

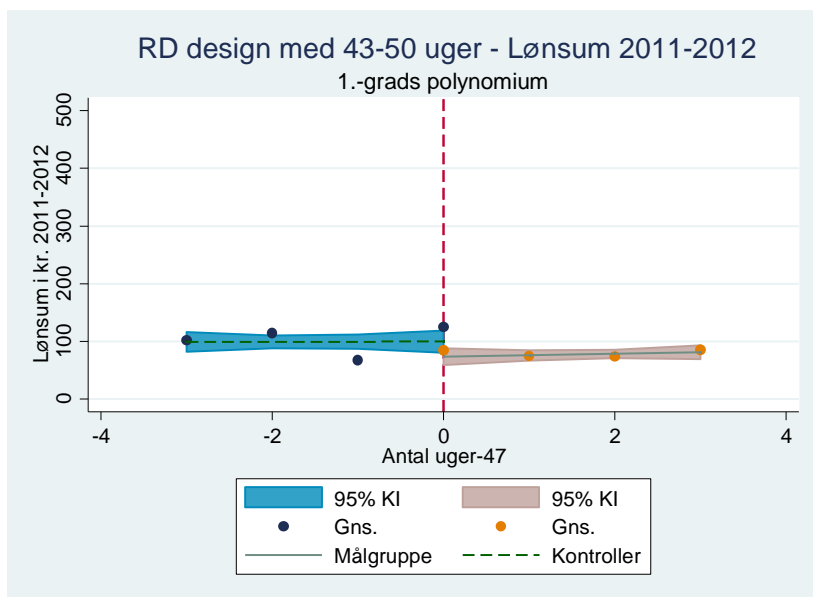
6.2 Effekter på lønindkomst og aktivering

I dette afsnit præsenterer vi estimater af effekten af jobpræmieordningen for enlige forsørgere på lønindkomst og aktivering, jf. diskussionen i kapitel 2. Resultatet for lønindkomst er vist i Figur 6.3. Det er lønindkomst opgjort over hele forsøgsperioden 2011-2012. Figuren viser for det første noget om lønomfanget for gruppen: Den gennemsnitlige lønindkomst er omkring 100.000 kr. samlet set over de to år. Niveauerne er lidt lavere for målgruppen, men forskellen er ikke signifikant i skæringspunktet, og dermed er der ikke tegn på, at der er en effekt af jobpræmieordningen på lønindkomst.

Figur 6.4 viser resultater for deltagelse i aktivering i forsøgsperioden. Som tidligere nævnt kan det tænkes, at jobpræmieordningen motiverer de ledige til at finde kurser, praktikker og i særdeleshed løntilskud (som også udløser en jobpræmie). Deltagelse i aktivering svinger mellem 15 og 25 uger, hvor omfanget stiger med antal uger på ydelser i kvalifikationsperioden. Ikke desto mindre sker der et fald i skæringspunktet, som er signifikant, det vil sige, at jobpræmieordningen sænker omfanget af aktivering. Dette resultat er dog ikke robust i forhold til afgrænsning af datavinduet: Effekten forsvinder, når vi udvider datavinduet til 40-52 uger.

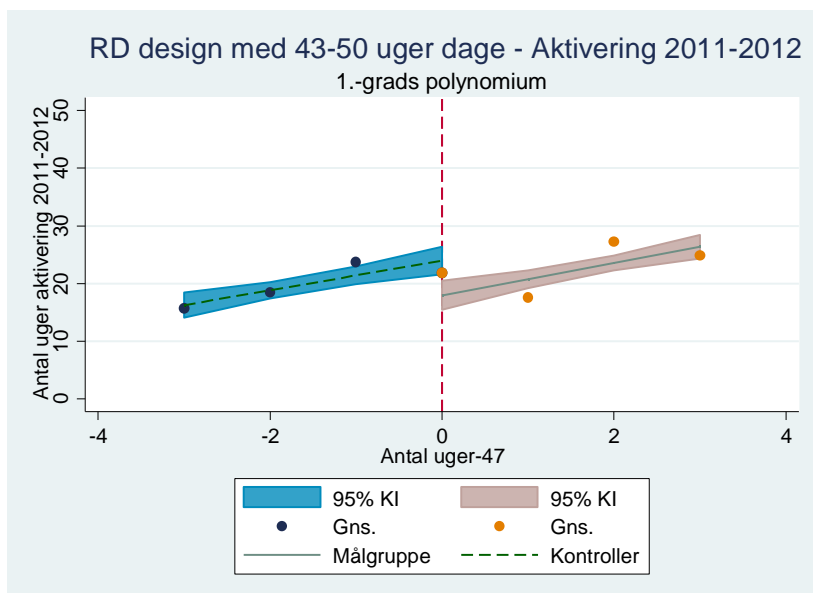
Derudover gælder, at når vi estimerer så mange modeller, vil der være nogen, der viser et resultat som værende forskelligt fra nul på grund af tilfældighed. Derfor vil man sædvanligvis anvende et stærkere statistisk krav til at skelne nul-effekter fra ikke-nul-effekter. Under et sådan stærkere krav vil vi også konkludere, at effekten af jobpræmieordningen for enlige forsørgere på aktiveringsomfanget er nul.

Figur 6.3 Lønindkomsteffekt af jobpræmieordning for enlige forsørgere

Note: Figuren viser lønindkomst i 1.000 kr. i forsøgsperioden i forhold til dage fra kvalifikationskravet til ordningen. Estimation med 1. grads polynomium for mål- og kontrolgruppe i population med 40-52 uger på indkomstydelse i kvalifikationsperioden.

Figur 6.4 Effekt af jobpræmieordning på omfang af aktivering for enlige forsørgere

Note: Figuren viser uger i aktivering i forsøgsperioden i forhold til dage fra kvalifikationskravet til ordningen. Estimation med 1. grads polynomium for mål- og kontrolgruppe i population med 40-52 uger på indkomstydelse i kvalifikationsperioden.

7 Opsummering

Der er en lang teoretisk og empirisk tradition inden for økonomisk forskning med henblik på at fastslå betydningen af økonomiske incitament for at øge beskæftigelsen. Der findes således også et stort flertal af studier for, at økonomiske incitament har betydning for forskellige grupper af ledige, og sågar tegn på, at de har større virkning for grupper af ledige med langtidsledighed, eller som på andre måder er lidt længere fra arbejdsmarkedet. Der er enighed om, at betydningen af økonomiske incitament kan variere for forskellige målgrupper og under forskellige kontekstforhold. Der er kun begrænset dansk empiri om betydningen af økonomiske incitament for ledige.

Forsøgene med jobpræmieordninger for kontanthjælpsmodtagere på langvarig forsørgelse og enlige forsørgere udmærker sig ved, at de giver en enestående god mulighed for at evaluere betydningen af et økonomisk incitament for lediges adfærd i forhold til at finde job. Det gør de, fordi målgruppen til forsøget udvælges på en måde, der tillader brugen af et design med høj gyldighed i forhold til at fastlægge, om et økonomisk incitament har en årsagsvirkning på beskæftigelse og andre udfald. Designet er stærkt, fordi personer i målgruppen for forsøgene er udvalgt på baggrund af historisk modtagelse af ydelser, og derved ikke kan påvirke, om de kommer med i målgruppen. En række forskellige test har vist, at designet er robust.

Hovedresultatet for begge ordninger er, at der ikke er nogen effekt af jobpræmien. For langvarige kontanthjælpsmodtagere findes små positive effekter af ordningen, men de er alle langt fra at være statistisk signifikante. Det gælder både, når der måles på beskæftigelsesomfang, lønnen eller deltagelsen i aktivering for målgrupperne over forsøgsperioden. Derfor forventes der ikke effekter på sekundære udfald som kriminalitet eller sundhedsudgifter, hvilket bekræftes af analysen. Effekten er størst for ledige med børn, hvor den er på knap 4 ugers merbeskæftigelse i den toårige forsøgsperiode, men resultatet er ikke statistisk signifikant.

For enlige forsørgere er effekten mere usikkert bestemt, men der findes heller ikke her signifikante effekter af ordningen; hverken når vi måler effekter på beskæftigelse, lønindkomst eller aktivering. Langt de fleste effekter for denne målgruppe er tæt på nul, men for kvinder med 0-6-årige børn og for ikke-vestlige kvinder, er effekten lidt større (men stadig ikke statistisk forskellig fra nul); på henholdsvis 2 og 3 ugers merbeskæftigelse i den lidt over toårige evalueringperiode.

Der kan være flere forklaringer på, at der ikke er overensstemmelse med eksisterende litteratur og dette studies resultater. Specifikt finder vi ikke belæg for, at jobpræmieordningen for enlige forsørgere har en positiv beskæftigelseseffekt, som det blev fundet i en tidligere evaluering af ordningen. Forskellen kan afstedkomme af, at vi anvender en anden metode. Det er vores vurdering, at metoden er bedre til at fastslå årsagssammenhænge end i den tidligere evaluering. Omvendt er metoden også mere datakrævende, hvilket kan være udslagsgivende i forhold til, at nogle af estimaterne i evalueringen af ordningen for enlige forsørgere ikke er signifikante, fordi det er en mindre målgruppe.

De divergerende resultater i forhold til anden litteratur kan opstå af flere grunde. En mulighed er, at det økonomiske incitament ikke er tilstrækkeligt stort, da jobpræmiens størrelse er i den lave ende i forhold til andre studier af økonomiske incitament. Det bekræftes af litteraturreviewet udført af KORA, at effekten af jobpræmieordninger ser ud til at være større i ordninger med større præmier. Denne fortolkning er dog usikker, fordi ordninger med forskellige præmier er udført i forskellige lande og derfor ikke kan sammenlignes en til en. En anden mulighed er, at ordningen er midlertidig, hvilket på den ene side nedsætter incitamentet til at gøre en ekstra indsats for at komme i job, og på den anden side også giver en mere begrænset periode, hvori

de ledige kan tilpasse deres adfærd. En tredje mulighed er, at Danmark i international sammenhæng har høje indkomstoverførsler og dermed en høj indkomstkompensationsgrad for de lavere lønnede, der især er i risiko for ledighed, hvilket kan bevirke, at ordningen ikke får effekt. For det fjerde gælder formentlig for nogle af deltagerne i målgruppen, at de ikke har evner eller kompetencer til at reagere på det økonomiske incitament, da mange har problemer ud over ledighed. Sidst men ikke mindst mindskes effekterne formentlig, fordi jobmulighederne er ringe, da forsøgsordningerne stod på midt i en recession. Vi har ikke mulighed for at afgøre, hvilke af disse der er udslagsgivende.

Litteratur

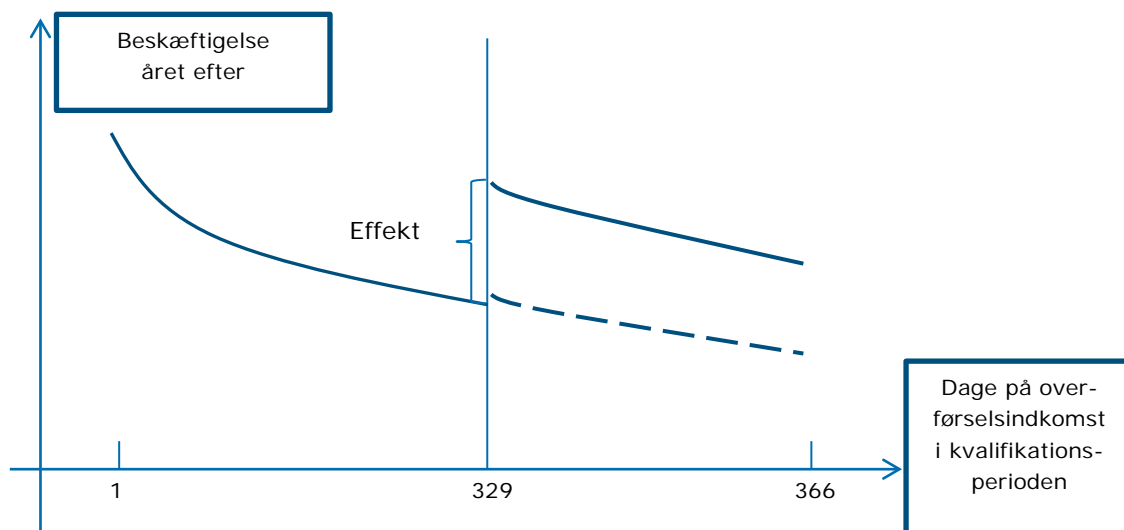
- AE – Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. *Danskerne arbejder når der er job – og det betaler sig. Tema: Det kan betale sig at arbejde*. København: AE-Rådet, 2016.
- Andersen, H. L. & J. N. Arendt. *Økonomiske incitament i beskæftigelsespolitikken – En litteraturoversigt* (KORA Rapport). København: KORA, 2016.
- Andersen, H. L. *Forklarende analyse af ikke-vestlige indvandreteres arbejdsmarkedstilknytning* (KORA rapport). København: KORA, 2013.
- Blundell, R. & MaCurdy, T. Labour Supply: A Review of Alternative Approaches. In: Ashenfelter, O. & D. Card (Eds.). *Handbook of Labor Economics*, vol. 3, Part A. Amsterdam: Elsevier-Science, 1999, pp. 1559-1695.
- Folketinget. *De økonomiske konsulenter. Rapport om dynamiske effekter og marginalsat m.v.* København: Folketinget, 2016.
- Hansen, A. O. Arbejdsudbuddet blandt enlige mødre: effekten af en 2-årig forsøgsordning. *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 2016; 151(1):21-54.
- Hansen, A. O., Rosholm, M., Schultz, E. A. & Svarer, M. *Evaluering af Jobpræmieordningen for enlige forsørgere*. København: KRAKA, 2013.
- Jahoda M. *Employment and Unemployment: A Social Psychological Analysis*. New York: Cambridge University Press, 1982.
- Lee, D. S. & Lemieux, T. Regression Discontinuity Designs in Economics. *Journal of Economic Literature* 2010; 48(2):281–355.
- Lemieux T. & Imbens, G. Special issue editors' introduction: The Regression Discontinuity Design: Theory and Applications. *Journal of Econometrics* 2008; 142(2):611-614.
- Manski, C. Identification of Income-Leisure Preferences and Evaluation of Income Tax Policy. *Quantitative Economics* 2014; 5(1):145-174.
- McClelland, R. & Mok, S. *A Review of Recent Research on Labor Supply Elasticities*. Washington D.C.: Congressional Budget Office, 2012.
- McCrary, J. Manipulation of the Running Variable in the Regression Discontinuity Design: A Density Test. *Journal of Econometrics* 2008; 142(2):698–714.
- Meghir, C. & Phillips, D. *Labour Supply and Taxes* (IZA Discussion Paper No. 3405). Bonn: IZA, 2008.
- Økonomi- og Indenrigsministeriet. *Familiernes økonomi: Fordeling, fattigdom og incitament*. København: Økonomi- og Indenrigsministeriet, 2014.

Bilag 1 Forskningsdesign

Vores mål er at estimere effekten af at få *adgang* til jobpræmieordningen, hvilket også kaldes intent-to-treat (ITT)-effekten. Denne kan i princippet være anderledes end effekten af at kende til og forsøge at opnå præmien. Der er dog meget få, der får job, der *ikke* indhenter præmien, så i praksis er der ikke stor forskel på de to (se Bilag 5). Alle borgere, der kvalificerer til præmien, er også automatisk blevet informeret om forsøget. For forsøget for enlige forsørgere var der dog en gruppe, der af tekniske årsager ikke blev grupperet som værende berettiget til præmie, selvom de var det. Disse er derfor hverken informeret om forsøget eller inkluderet i denne evaluering.

Vi estimerer ITT-effekten ved brug af regression discontinuity-designet (RDD). RDD er kendt som noget af det tætteste, vi kan komme på et kontrolleret lodtrækningsforsøg uden rent faktisk at trække lod om adgang til en indsats. Designet kan anvendes, fordi opgørelsen af målgruppen for jobpræmieordningen (som vi definerer som treatment-gruppen) alene er afgrænset ved, at en kontinuert variabel er større end en given værdi. I dette tilfælde er det antal dage på offentlige ydelser i et givet år, der er større end 329 dage. Denne variabel kaldes i evalueringslitteraturen "the running variable" eller "the forcing variable", og her vil vi referere til den som tærskelvariabel. Den potentielle kontrolgruppe består af individer, der har været på offentlige ydelser i mindre end 329 dage i kvalifikationsperioden. Dette design har stor troværdighed i forhold til identifikation af effekten, hvis vi kan argumentere for, at de to grupper ikke er forskellige fra hinanden på systematisk vis nær tærskelværdien, og dermed at deltagelse i programmet er så godt som tilfældigt (Lee & Lemieux 2010). Designet tillader vel og mærke, at overgangen til beskæftigelse afhænger af antallet af dage på offentlige ydelser; den primære antagelse er blot, at sammenhængen er kontinuert, så et hop i sandsynligheden for beskæftigelse omkring tærskelværdien alene kan tilskrives adgangen til ordningen. Dette er illustreret i Bilagsfigur 1.1 ved en formodet situation, hvor beskæftigelsesgraden i præmieperioden afhænger negativt af antal dage på overførsel i kvalifikationsperioden. Når antal dage på overførsel skærer 329 dage, er den ledige berettiget til jobpræmie. Derfor forventes et diskontinuert spring i beskæftigelsesgraden i dette punkt, og det er dette spring, der giver RDD-effekttestimatet.

Bilagsfigur 1.1 Illustration af Regression Discontinuity Designet

Den væsentligste årsag til, at antagelsen i RDD er brudt, ville være, at tærskelvariablen kan manipuleres, og dermed, at adgang til indsatsen kan påvirkes. Dette er *ikke muligt i jobpræmieordningen*, da adgang til ordningen blev fastlagt på baggrund af historiske forløb: dage på offentlig overførsel i et forgangent år. Annoncering af forsøgene blev også foretaget, da kvalifikationsperioden var udløbet. I princippet kan det dog ikke udelukkes, at der sker forandringer i designet på anden vis, fx ved at nogle ledige ved en fejl bliver klassificeret forkert. Vi kan teste antagelsen indirekte, ved at se vise, at der ikke er forskel på observerbare karakteristika for de to grupper på hver side af tærskelværdien.

Vi estimerer ITT-effekten på to forskellige måder: med en ikke-parametrisk og en parametrisk metode. Den parametriske metode modellerer sammenhængen mellem antal dage på offentlig overførsel og udfaldsmålene ved hjælp af et polynomium, der kan være forskelligt på hver side af tærskelværdien. Denne metode har den fordel, at vi kan inkludere andre forklarende variable i modellen. Dette vil tage højde for eventuelle forskelle mellem de to grupper på observerede karakteristika inden kvalifikationsperioden. Ulempen er, at estimererne ofte vil afhænge af det valgte polynomium, og at dette valg er arbitrært. Ideen med den ikke-parametriske regressionsmodel er grundlæggende at undgå denne ulempe – undgå at lave arbitrære antagelser om en given sammenhæng givet ved et polynomium – men er ellers den samme: at estimere forskellen mellem de to grupper ved tærskelværdien⁸. Derudover kan man illustrere effekten grafisk ved at plotte den estimerede sammenhæng mellem udfaldsmålet og antal dage på overførsel. Da dette er det mest intuitive vil vi præsentere de fleste effekter på denne måde, men har anvendt de andre metoder som kontrol.

I fortolkningen af resultaterne er det vigtigt at understrege, at effekterne gælder for ledige, der har været på offentlig forsørgelse svarende til tærskelværdien på 329 dage, dvs. ca. 90 % af det år, der udgør kvalifikationsperioden. Dette inkluderer derfor fx Danmarks Statistiks definition af langvarig ledighed på en årsledighedsgrad på mindst 80 %, men ligger omvendt kun 5 uger over niveauet for den gennemsnitlige varighed af afsluttede kontanthjælpsforløb i 2013. Da meget langvarigt ledige vil have været 365 dage på offentlig forsørgelse i kvalifikationsperioden, er det ikke givet, at effekterne kan generaliseres til denne gruppe.

---

⁸ Vi anvender en lokal lineær regressionsmodel, se fx Lemeux & Imbens (2008). Vægtene er beregnet med, hvad man i den ikke-parametriske litteratur kalder en Kernel-funktion. Værdien af en Kernel-funktion falder med afstand fra skæringspunktet. Til et regression discontinuity-design bruger man ofte en såkaldt trekant-Kernel, da den bedre kan håndtere data, der ligger ved enderne af det interval, der indgår på hver side af skæringspunktet. Hvor meget data omkring skæringspunktet, der bliver brugt, er afgjort af et vindue (bandwidth).

Bilag 2 Variabeldefinitioner

Dette bilag beskriver definitionen af de mest centrale variabler.

Et individ bliver betragtet som beskæftiget i en givet uge, hvis han eller hun ifølge DREAM har registreret en brancheoplysning i samme måned. Brancheoplysningerne er dannet på baggrund af indbetaling af arbejdsmarkedsbidrag og identificerer derfor lønnet beskæftigelse. Denne definition tillader samtidig modtagelse af offentlige ydelser og inkluderer også løn fra løntilskud og fleksjob. Vi definerer i tillæg hertil ordinær beskæftigelse i en given uge som de personer, der har beskæftigelse i samme måned, og som i DREAM er registret til ikke at modtage nogen offentlig ydelse i den pågældende uge (dvs. eksklusive løntilskud og fleksjob).

Oplysninger om lønindkomst stammer fra Beskæftigelse for lønmodtager (BFL) fra Danmarks Statistik. BFL er baseret på oplysninger fra e-Indkomst fra SKAT, dvs. indberetninger af lønindkomst til skat fra arbejdsgiverne.

Vi danner en række indikatorer for sundhedsforhold og kriminalitet. Som overordnet helbredsindikator anvender vi den samlede udgift på henholdsvis lægebesøg og medicinforbrug. Med hensyn til medicinforbrug skelner vi mellem patientbetalingen og den offentlige betaling. Disse variabler er dannet for både forsøgsperioden og kvalifikationsperioden. Medicinforbrug er beregnet på baggrund af oplysninger fra Lægemedeldatabasen, og lægeudgifter er bruttohonoraret for kontakter til egen læge og speciallæge, registreret i sygesikringsregistret.

Som indikatorer for kriminalitetsniveau anvender vi oplysninger om antal betingede og ubetingede straffe fra Kriminalitetsregistret.

Bilag 3 Resultater med forskellige modelspecifikationer og delpopulationer

Vi har testet de grafiske resultater med en række andre modelspecifikationer; dels i parametriske regressionsmodeller, hvor inklusion af kontrolvariabler kan reducere standardafvigelse⁹, og dels med ikke-parametriske estimater.

Resultaterne fra regressionsestimaterne afrapporteres i Bilagstabel 3.1 for langvarige kontanthjælpsmodtagere. Tabellen indeholder i kolonne 1-5 forskellige estimater af effekten, opnået med forskellige modelspecifikationer og estimater, som er omtalt i bilag 1. Udover at vise følsomheden i forhold til modelspecifikation kan disse forskellige estimater også bruges til at vælge den specifikation med statistisk fit (som dermed er en bedre specifikation; Lee & Lemieux 2010).

Tabellens første række viser resultaterne for den samlede målgruppe. Den viser, at der er variation i effektestimaterne på tværs af specifikationerne. Effekten varierer fra -0,4 til 1,3 ugers ordinær merbeskæftigelse. Det er den lineære model, der opnår det bedste fit (markeret med fed), og ses der alene på denne ses en positiv effekt på 0,55 uge. Alle effekter er imidlertid insignifikante på 10 %-niveau. I sidste kolonne har vi afrapporteret den estimerede effekt med en ikke-parametrisk regression¹⁰. Denne er negativ, men også insignifikant. Vi kan derfor ikke forkaste, at jobpræmien ikke har nogen beskæftigelseseffekt.

For at undersøge, om jobpræmieordningen virker for nogle grupper af borgere, viser vi i de efterfølgende rækker estimater opdelt på køn, alder, civilstand, samt for borgere, der har små børn i alderen 0-2 år, og for ikke-vestlige indvandrere. Alle disse karakteristika har i sig selv en sammenhæng med chancen for at finde job, og derfor kan det være, at reaktionerne på en jobpræmie varierer på tværs af disse forhold. Tabellen viser, at estimaterne på tværs af disse grupper er i størrelsesordenen -0,7-3,2 ugers merbeskæftigelse, men heller ikke her er resultaterne signifikante.

---

⁹ I regressionsmodellen kontrolleres for følgende individuelle karakteristika: Alder, Indvandrer, Efterkommer af indvandrer, Uddannelse, Antal af uger på ordinær beskæftigelse i 2 år før forsøgsperioden, Antal af hjemmeboende børn, Civilstand, Lægeudgifter og medicinudgifter før ordningen, og om man har været straffet i de seneste tre år før forsøgsperioden. Med hensyn til det sidstnævnte har vi skelnet mellem ubetingede domme, betingede domme og bøder. I modellen for langvarige kontanthjælpsmodtagere kontrolleres også for køn.

¹⁰ Vi bruger en trekant-kernel og et bandwidth (vindue) på 5 dage.

Bilagstabel 3.1 Effekt af jobpræmie på ordinær beskæftigelse, langvarige kontanthjælpsmodtagere

<i>Samlet</i>	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	Lineær	2. grad	3. grad	4. grad	N.P.
Effekt	0,557	-0,410	0,829	1,259	-0,213
Std. err	(0,814)	(1,157)	(1,433)	(1,653)	(1,019)
AIC	102799,1	102801,7	102803,1	102805,6	.
Observationer	11490	11490	11490	11490	11109
Med børn					
	b/se	b/se	b/se	b/se	b/se
Effekt	1,243	-0,726	3,179	2,678	0,550
Std. err	(1,376)	(1,889)	(2,305)	(2,650)	(1,728)
AIC	36462,6	36464,7	36460,5	36463,4	.
Observationer	4073	4073	4073	4073	3936
Uden Børn					
Effekt	0,236	-0,360	-0,404	0,351	-0,611
Std. err	(1,019)	(1,471)	(1,837)	(2,121)	(1,264)
AIC	66447,3	66450,7	66453,0	66456,1	.
Observationer	7417	7417	7417	7417	7173
18-30-årige					
Effekt	0,910	0,953	2,538	0,749	-0,110
Std. err	(1,337)	(1,926)	(2,399)	(2,741)	(1,656)
AIC	41876,7	41880,7	41882,1	41884,2	.
Observationer	4621	4621	4621	4621	4477
31-64-årige					
Effekt	0,482	-1,339	-0,156	1,669	-0,115
Std. err	(1,028)	(1,437)	(1,763)	(2,043)	(1,288)
AIC	60918,0	60918,7	60921,4	60919,1	.
Observationer	6869	6869	6869	6869	6632
Kvinder					
Effekt	1,460	-1,113	0,859	-0,264	-0,062
Std. err	(1,141)	(1,571)	(1,912)	(2,181)	(1,404)
AIC	46251,9	46250,5	46250,1	46252,4	.
Observationer	5257	5257	5257	5257	5090
Mænd					
Effekt	-0,243	0,220	0,945	2,404	-0,260
Std. err	(1,154)	(1,676)	(2,105)	(2,444)	(1,459)
AIC	56477,5	56481,3	56482,4	56484,3	.
Observationer	6233	6233	6233	6233	6019
Ikke-vestlige indvandrere					
Effekt	0,282	0,047	0,889	2,304	0,890
Std. err	(1,303)	(1,856)	(2,241)	(2,531)	(1,578)
AIC	27725,9	27724,9	27727,2	27729,9	.
Observationer	3219	3219	3219	3219	3131

Note: Resultater fra parametrisk model med 1.-4. grads-polynomium samt for ikke-parametrisk model. Std. afv i parents. Kontrolvariablerne i parametriske modeller er: Alder ultimo 2011, Indvandrere, Efterkommer, Grundskole, Faglært, Gymnasial/kort vid. uddannelse, Mellem-lang vid. uddannelse, Antal uger i ordinær beskæftigelse 2009-2010, # børn 0-2, # børn 3-6, # børn 7-9, # børn 10-14, # børn 15-17, Antal dage=335, Gift, Lægeudgifter før ordningen, Medicinforbrug før ordningen, Mindst 1 ubetinget domme 2008-2010, Mindst 1 betinget domme 2008-2010, Mindst 1 bøde i 2008-2010. Model med bedste fit er markeret med fed AIC. Ikke-parametrisk model (N.P.) beregnet med et vindue af 5 dage. Alle modeller i stikprøve med 308-350 dage på overførsel i kvalifikationsperioden.

Vi har tilsvarende estimeret modellen for enlige forsørgere med både en parametriske og ikke-parametriske estimator. Grundet den grovere datastruktur har vi ikke forsøgt forskellige polynomier ud over den lineære, men alene afprøvet, om den ikke-parametriske estimator giver andre resultater. Resultaterne ses i Bilagstabel 3.2.

Bilagstabel 3.2 Effekt af jobpræmie på ordinær beskæftigelse, enlige forsørgere

Alle	Lineær	N.P.
Effekt	-0,361 (1,632)	-1,362 (1,833)
Kontrolvariablerne	Ja	Nej
AIC	47851,2	-
Observationer	5013	5013
Med børn 0-2 årige primo 2011		
Effekt	0,576 (2,934)	-1,642 (3,445)
Kontrolvariablerne	Ja	Nej
AIC	8648,2	-
Observationer	937	937
Med børn 0-6 årige primo 2011		
Effekt	3,921 (2,152)	3,143 (2,392)
Kontrolvariablerne	Ja	Nej
AIC	24034,0	-
Observationer	2551	2551
Med børn 7-14 årige primo 2011		
Effekt	-1,340 (2,336)	-1,873 (2,560)
Kontrolvariablerne	Ja	Nej
AIC	27258,4	-
Observationer	2831	2831
Med børn 15+ årige primo 2011		
Effekt	-4,627 (3,927)	-7,618 (4,574)
Kontrolvariablerne	Ja	Nej
AIC	8762,2	-
Observationer	906	906
18-30 årige		
Effekt	-0,370 (2,552)	-2,356 (2,845)
Kontrolvariablerne	Ja	Nej
AIC	12029,9	-
Observationer	1312	1312
31-63 årige		
Effekt	-0,224 (2,036)	-0,437 (2,260)
Kontrolvariablerne	Ja	Nej
AIC	35731,9	-
Observationer	3701	3701
Ikke-vestlige		
Effekt	2,816 (3,542)	3,314 (3,940)
Kontrolvariablerne	Ja	Nej
AIC	8738,9	-
Observationer	933	933

Note: Resultater fra parametriske model med 1.-4. grads-polynomium samt for ikke-parametriske model. Std.afv i parentes. Kontrolvariablerne i parametriske modeller er: Alder ultimo 2010, Kvinde, Indvandrer, Efterkommer, Grundskole, Faglært, Gymnasial/kort videregående uddannelse, Mellemlang videregående uddannelse, Antal uger i ordinær beskæftigelse 2008, # børn 0-2, # børn 3-6, # børn 7-9, # børn 10-14, # børn 15-17, Antal dage=335, Gift, Lægeudgifter før ordningen, Medicinforbrug før ordningen, Mindst 1 ubetinget domme 2008, Mindst 1 betinget domme 2008, Mindst 1 bøde i 2008. Model med bedste fit er markeret med fed AIC. Ikke-parametriske model (N.P.) beregnet med et vindue af 5 dage. Alle modeller i stikprøve med 300-350 dage på overførsel i kvalifikationsperioden.

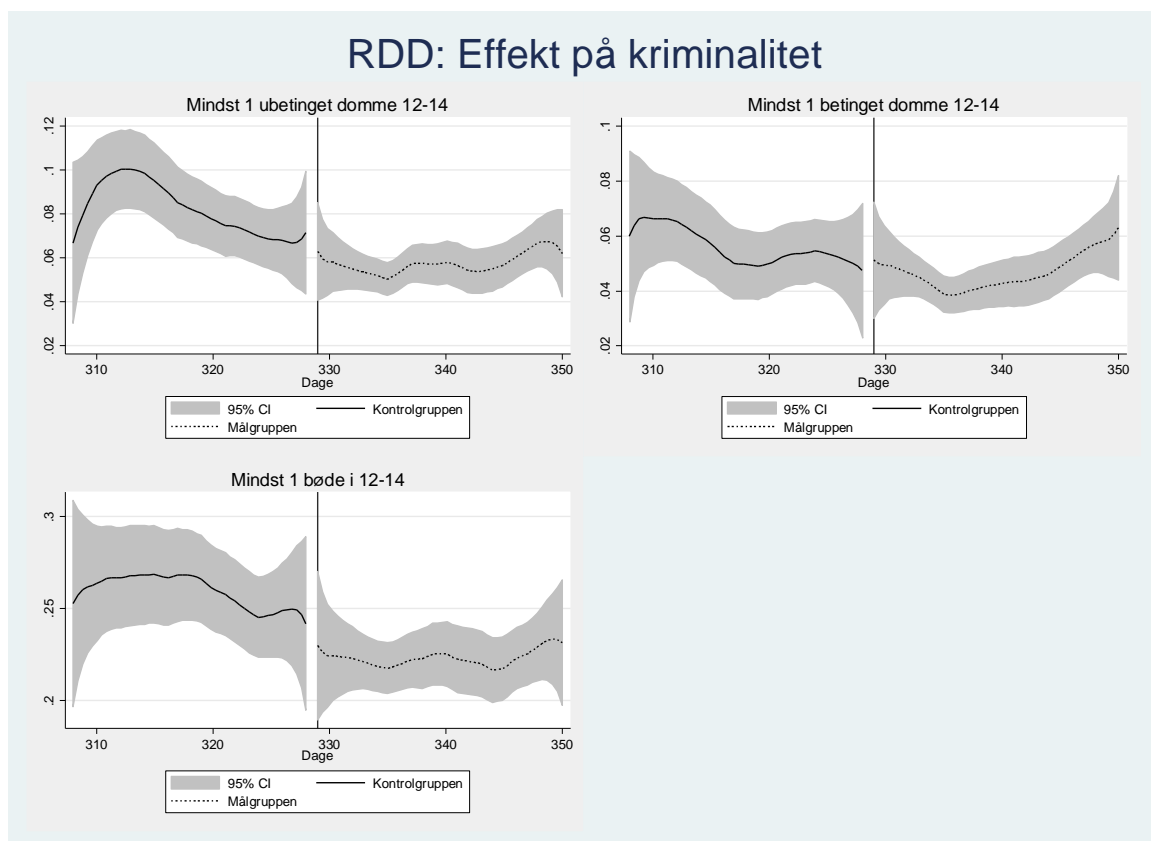
Bilag 4 Supplerende analyser for langvarige kontanthjælpsmodtagere

Dette bilag indeholder supplerende analyser af effekten af forsøgsordning for langvarige kontanthjælpsmodtagere. Dels tester vi resultaterne ved hjælp af forskellige specifikationer og dels undersøger vi, om der er effekter på andre udfald, der er relateret til kriminalitet og sundhedsydelser. Vi har beregnet effekterne på en række forskellige udfald, men viser udvalgte resultater, da vi ikke finder nogen effekt på nogen udfald.

Effekter på kriminalitet

Vi har ikke mulighed for at beregne antal bøder nøjagtigt i løbet af forsøgsperioden, da vi ikke har en afgørelsesdato, men blot om afgørelsen finder sted i et givet år. Derfor belyses effekter i årene 2012-2014.

Bilagsfigur 4.1 Effekt af jobpræmieordningen på kriminalitet: andel med straf

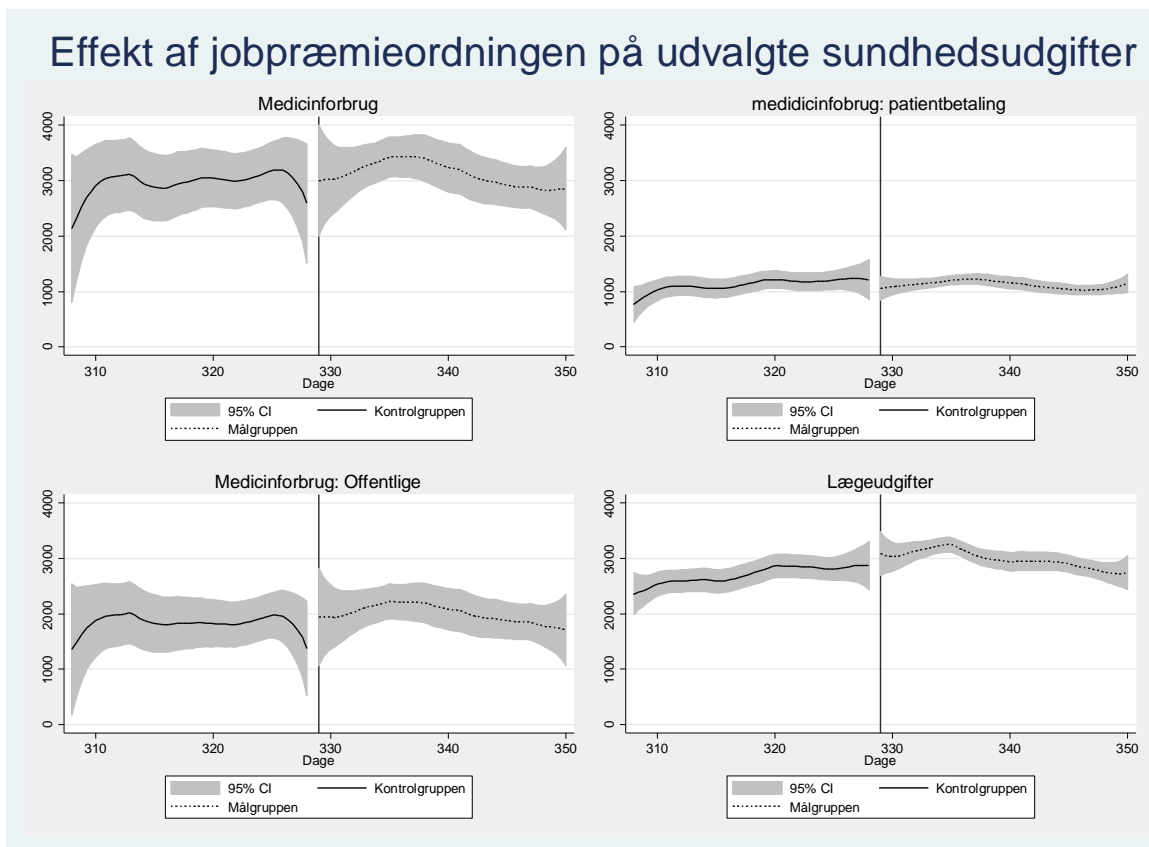

Bilagsfigur 4.1 viser resultater for effekten på sandsynligheden for at have fået en ubetinget dom i løbet af perioden 2012-2014. Resultaterne viser ikke nogen statistisk signifikant effekt af jobpræmieordningen.

Effekt på sundhedsudgifter

Bilagsfigur 4.2 viser de estimerede effekter af jobpræmieordningen på sundhedsudgifter til medicinforbrug og lægebesøg i 2012-2014. Resultaterne peger på, at der ingen effekt er på disse typer af sundhedsudgifter. Vi har foretaget tilsvarende estimationer for udgifter opdelt på patientbetalingen og den offentlige betaling, samt for specifikke medicintyper, men heller ikke her ses effekter.

Bilagsfigur 4.2 Effekt af jobpræmieordningen på udvalgte sundhedsudgifter

Bilag 5 Datavalidering

STAR har for forsøg for langvarige kontanthjælpsmodtagere leveret oplysninger om, hvorvidt de ledige har fået udbetalt en jobpræmie eller ej, samt hvor stor den udbetalte præmie er. Vi bruger disse oplysninger til at kontrollere forsøgets implementering og datas beskaffenhed. Derudover anvendes disse oplysninger ikke.

I Bilagstabel 5.1 viser vi, hvor mange i målgruppen der er kommet i ordinær beskæftigelse i præmieperioden, opdelt på, om de har fået udbetalt jobpræmier eller ej. Det ses, at lidt over halvdelen (57 %) af dem, der har modtaget en jobpræmie, har været i ordinær beskæftigelse i forsøgsperioden. Tallet stiger til 89 %, hvis støttet beskæftigelse medtages. Der er derfor 11 %, der har fået præmie, uden at ordinær eller støttet beskæftigelse kan identificeres i data. Disse kan være selvstændige. Vi kan dog ikke måle, om jobpræmieordningen har en effekt på andelen, der bliver selvstændige, da vi ikke har tal for dette.

Omvendt er der 1 % (733 personer), der har været i ordinær beskæftigelse, der ikke har modtaget en jobpræmie. Det kan være, fordi de og jobcenteret ikke har været opmærksomme på ordningen eller på udbetaling af præmien. Det må dog siges at være et lavt tal, hvilket indikerer, at ordningen er blevet implementeret godt. Den gennemsnitlige sum af udbetalte præmier, for dem, der har fået en præmie, er 5.251 kr. Hvis det er til den maksimale sats på 600 kr. om måneden, svarer det til 8 ¾ måneds beskæftigelse.

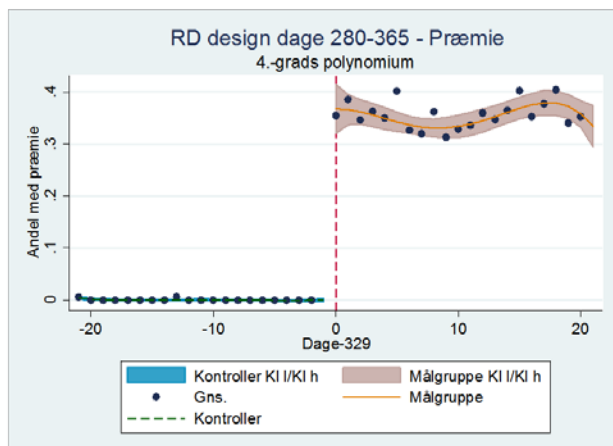
Bilagstabel 5.1 Beskæftigelse for personer i målgruppen, med og uden udbetalt præmie

	Udbetalt præmie	Ikke udbetalt præmie
Ordinært beskæftiget i forsøgsperioden	0,57	0,01
Antal uger i ordinær beskæftigelse i forsøgsperioden	20,22	0,33
Beskæftiget (inkl. støttet) i forsøgsperioden	0,89	0,02
Antal uger i beskæftigelse (inkl. støttet) i forsøgsperioden	36,51	0,71
Sum af udbetalte præmier (DKK)	5251,01	0,00
Antal observationer	20.299	66.440

Note: Støtte beskæftigelse er beskrevet i bilag.

Tabellen viser også, at gruppen, der får udbetalt en jobpræmie, udgør cirka en tredjedel af hele målgruppen (dvs. hvor vi ikke afgrænser vinduet omkring tærskelværdien). Bilagsfigur 5.1 illustrerer sammenhængen mellem udbetalt præmie og tærskelvariablen, hvor kontrolgruppen også er inkluderet. Her opnås atter en accept af det grundlæggende design: Der sker et skarpt hop i sandsynligheden for at modtage præmie, netop som 329 dages overførsel i udvælgelsesåret krydses. Man kan næsten ane, at der er enkelte personer, der har fået udbetalt en jobpræmie i kontrolgruppen. Det drejer sig om 11 personer. Her er enten tale om fejludbetalinger eller fejlregistreringer, men de udgør atter en så lille gruppe, at det ikke påvirker analyserne.

Bilagsfigur 5.1 Udbetaling af jobpræmie i kontrol- og målgruppe

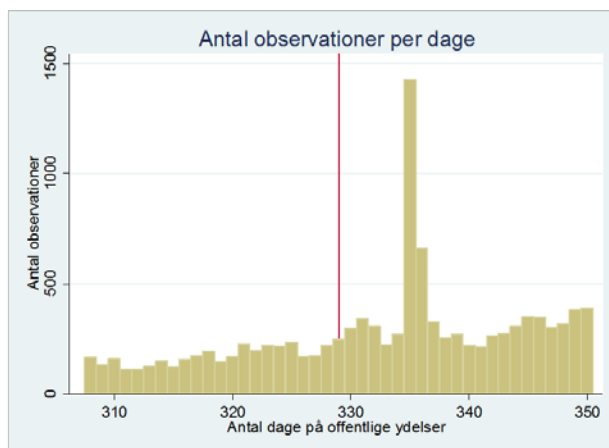
Bilag 6 Validering af design

I dette bilag viser vi en række analyser, der alle har til formål at tjekke gyldigheden af resultaterne. Det gøres dels ved at se på, hvor følsomme resultaterne er i forhold til nogle af de valg, der foretages ved brug af RDD, og dels ved at kontrollere nogle af de antagelser, der ligger bag RDD.

Indledningsvist viser Bilagsfigur 6.3 og Bilagsfigur 6.4 frekvenstabeller over antal af observationer per dag henholdsvis uger i de udvalgte intervaller. Den røde linje viser tærskelværdien på 329 dage henholdsvis 47 uger.

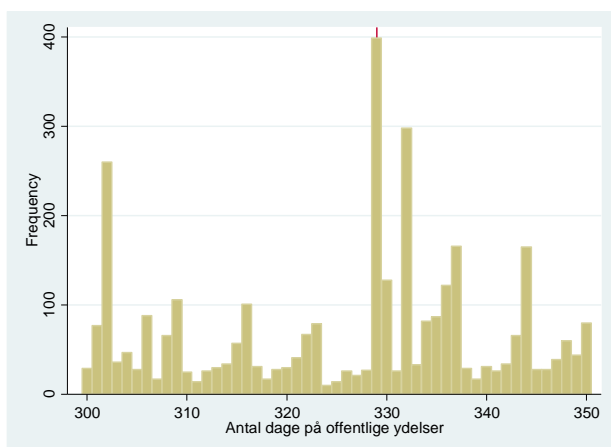
I begge figurer er der lidt flere observationer til højre side af tærskelværdien. For langvarige kontanthjælpsmodtagere er der særligt en overhyppighed omkring 335-336 dage, mens det for enlige forsørgere er omkring 329 og 332 dage. Overhyppigheden for 332 samt 335-336, modsvarer afslutningen på en kalendermåned, og overhyppigheden er derfor formentlig bestemt af, at mange påbegynder eller afslutter et job (og dermed offentlig forsørgelse) per den 1./31. i måneden.

Bilagsfigur 6.1 Frekvenstabel over antal personer på givne dage på offentlig overførsel i kvalifikationsperioden, langvarige kontanthjælpsmodtagere

Kilde: STAR og egne beregninger

Bilagsfigur 6.2 Frekvenstabel over antal dage på offentlig overførsel i kvalifikationsperioden, enlige forsørgere

Kilde: STAR og egne beregninger

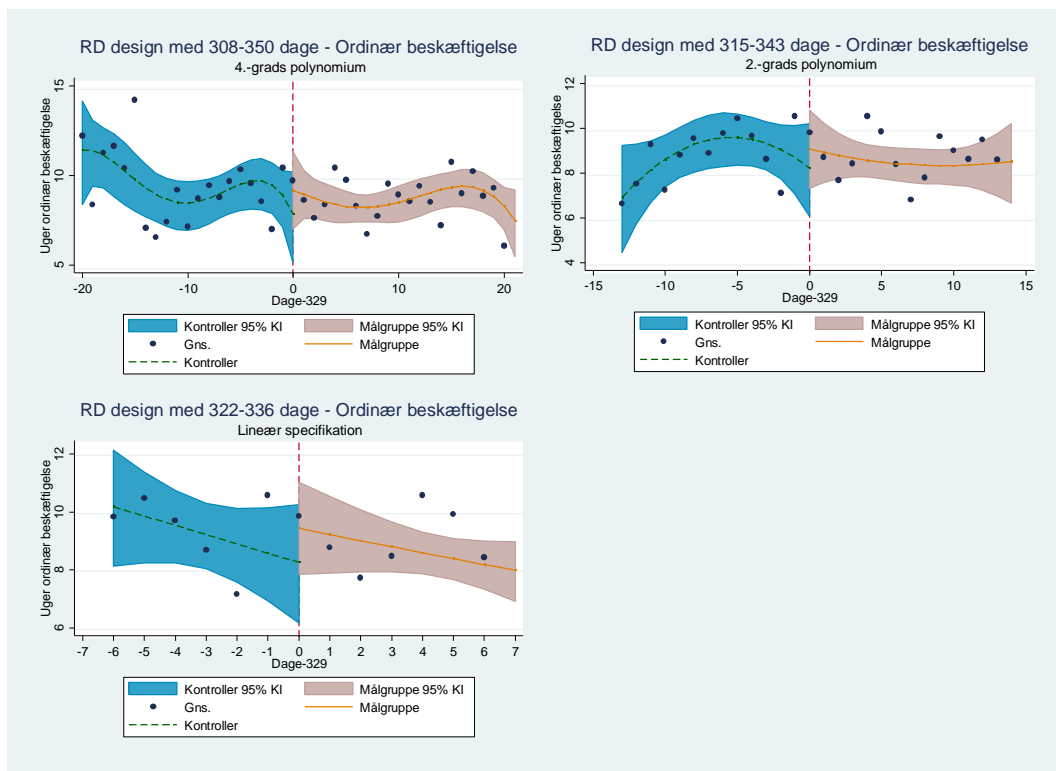
Udover disse variationer er der en nogenlunde ensartet systematik i variationen på venstre og højre side af tærskelværdien, hvilket bekræfter, at designet er brugbart til effektmåling. Vi har ingen forklaring på det høje antal observationer på tærskelværdien 329 i forsøget med enlige kontanthjælpsmodtagere, men nedenfor skal vi se på, om der er systematik i, hvem der opfylder kvalifikationskravet, og hvem der ikke gør.

Vi har allerede vist, at der ikke er tegn på, at tærskelvariablen er blevet manipuleret, ligesom vi har set, at der ikke er effekter af ordningen, før den blev iværksat – hvilket ville have været et tegn på selektion.

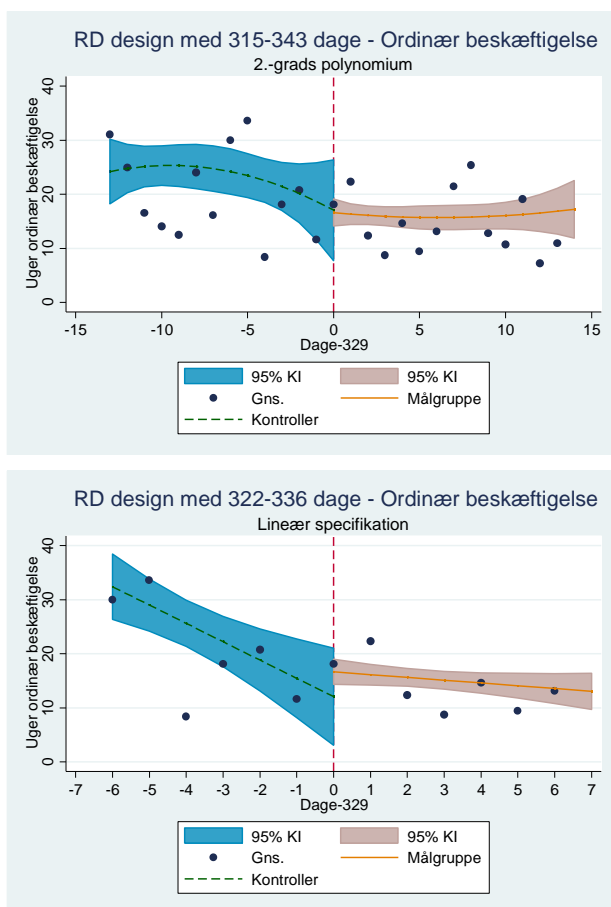
Følsomhed over for valget af datavinduet

Dette afsnit indeholder en robusthedsanalyse vedrørende valg af vindue for forskellige poloniumspecifikationer. Både for langvarige kontanthjælpsmodtagere og enlige forsørgere ses, at der uanset specifikation ikke ses nogen effekt af jobpræmieordningerne.

Bilagsfigur 6.3 Følsomhed af RD design i forhold til valget af vindue og polynomiumsgrad for langvarige kontanthjælpsmodtagere

Bilagsfigur 6.4 Følsomhed af RD-design i forhold til valget af vindue og polynomiumsgrad for enlige forsørgere

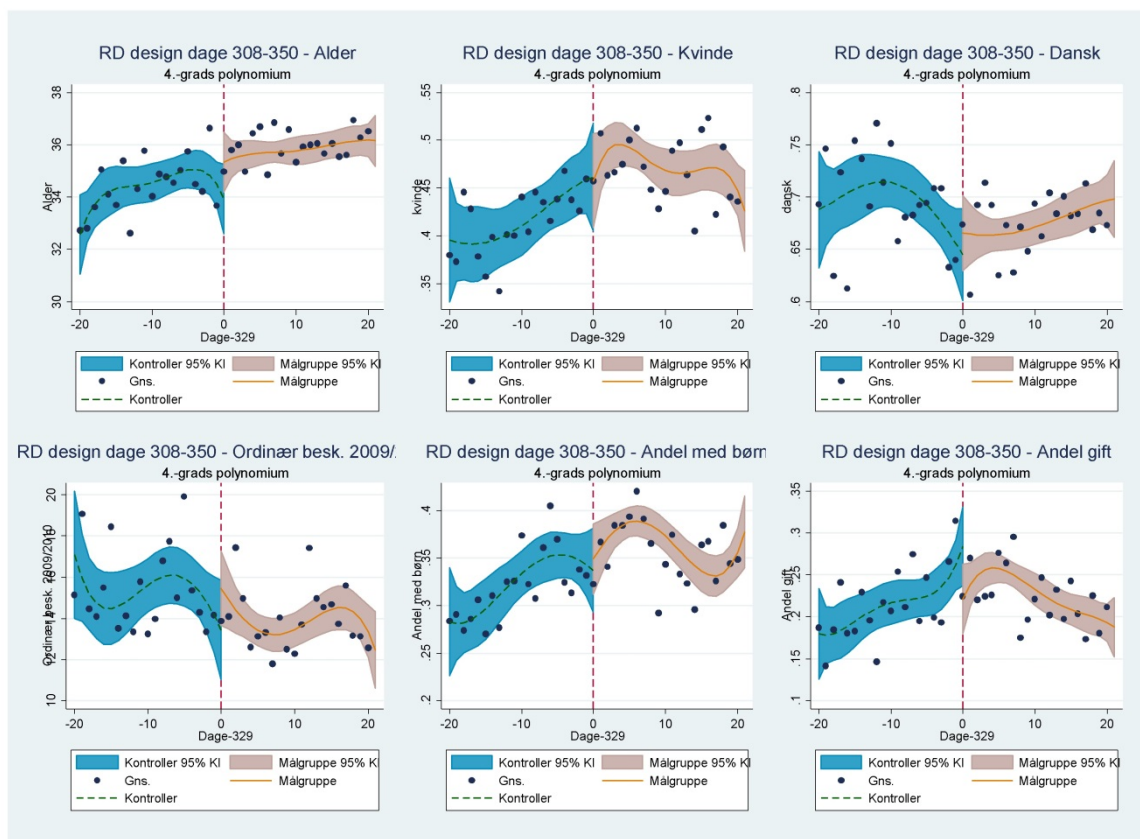

Tjek af RDD-antagelser

Udover den allerede foretagne kontrol af data og design vises i dette afsnit figurer, der kan belyse, om kontinuitetsantagelsen i RDD er opfyldt. Hvis antagelsen er opfyldt, burde der ikke ses et spring omkring tærskelværdien i gennemsnittet af karakteristika i samplet. Nedenstående figurer viser effektmålinger svarende til dem, der er foretaget for udfaldsmålet, nu blot for en række karakteristika.

Bilagsfigur 6.5 viser estimerne for langvarige kontanthjælpsmodtagere. De viser, at der, bortset fra figuren vedr. alder, ikke ses noget tegn på et spring omkring 329 dage. Det er testet i en regression, om forskellen omkring punktet er signifikant.

Bilagfigur 6.5 Tjek af RDD på udvalgte baggrundkarakteristika for langvarige kontant-hjælpsmodtagere

I næste tabel afrapporteres estimaterne af forskellen ved tærskelværdien mellem de to grupper i nogle af de forklarende variabler af vores model. Der er anvendt RDD uden forklarende variabler for hver enkelt karakteristika med et 4. grads-polynomium i the "forcing" variabel. Tabellen giver således en formel test af kontinuitetsantagelse. Hvis antagelserne er opfyldt, skal estimatet af effekten ikke være statistisk signifikant forskellig fra nul. Som det ses, er ingen af effekterne signifikante på 5 %-niveau. Variablen, om man er gift, er dog signifikant på 10 %-niveau, hvor de gifte har mindre sandsynlighed for at være i målgruppen.

Bilagstabel 6.1 Test af forskel i kontrolvariabler mellem de to grupper på tærskelværdien - 308-350 dage, 4. grads-polynomium

	Alder ultimo 2011	Kvinde	Dansk	Antal uger i ordinær beskæftigelse 2009-2010	Børn	Gift
Effekt	2.049	-0.00865	0.0178	1.449	-0.0652	-0.0969
	(1.307)	(0.0573)	(0.0544)	(2.039)	(0.0548)	(0.0498)
Antal Observationer	11643	11643	11643	11643	11643	11643

Vi har udført lignende test på udfaldene for sundhedsudgifter og kriminalitet *før* forsøgsordningen. Som for andre udfald ses ingen effekter og dermed intet tegn på selektion.

I nedenstående figurer udfører vi tilsvarende test af forsøgsordning for enlige forsørgere. Heller ikke her er der signifikante forskelle, når det gælder beskæftigelse og karakteristika før og under kvalifikationsperioden.

Da kvalifikationsperioden slutter i august har vi også testet, om der er forskel på, hvor mange der påbegynder en uddannelse på dette tidspunkt. Der er 199 i målgruppen, der påbegynder uddannelse i uge 30-31, 2010, mens det kun er tilfældet for 64 i kontrolgruppen. Forskellen er signifikant.

Bilagstabel 6.2 Andel, der påbegynder uddannelse i uge 30-31 2010, enlige forsørgere

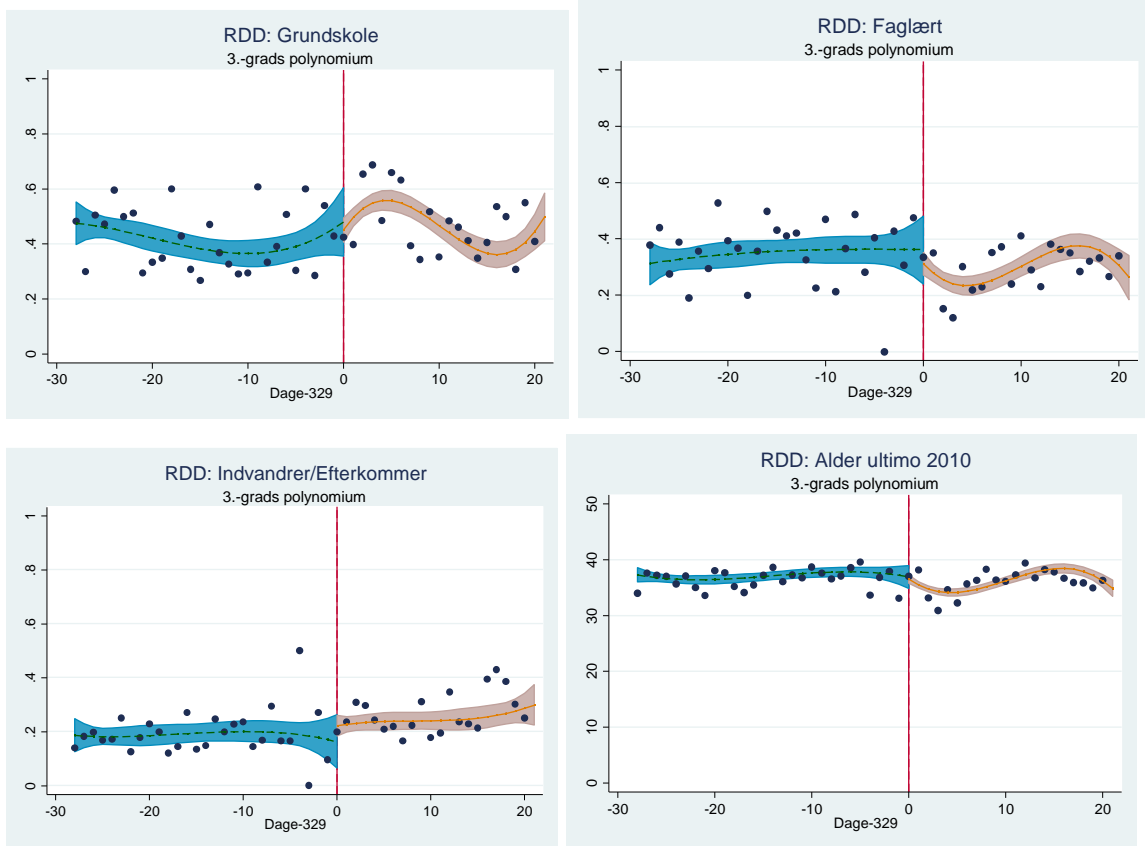
Påbegynder uddannelse	Kontrolgruppe	Målgruppe
Nej	1.092	1.515
Ja	64	199

Note: Test af forskel i andel der påbegynder uddannelse: $p < 0,001$

Bilagsfigur 6.6 Tjek af RDD på udvalgte baggrundkarakteristika for enlige forsørgere

Bilagsfigur 6.7 Tjek af RDD på udvalgte baggrundkarakteristika for enlige forsørgere

**Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners
Analyse og Forskning**

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00